

KOROŠKO FILATELISTIČNO DRUŠTVO

BILTEN
MAKSI
RAVNE
2018

Vsebina

stran

Beseda urednika (Jože Keber)	4
Maksi Ravne 2018 (dr. Tomaž Rožen)	5
Ob jubileju (mag. Irena Oder)	6
Pravilnik meddruštvene razstave Maksi Ravne	7
Seznam razstavljalcev	10
Mati fabrika (Marjan Merkač)	11
Današnji čas in svet se vrti ... (Izidor Jamnik)	16
Jože Plečnik, maksimum karta in jaz (Borut Bončina)	17
Poštni žigi Ravne na Koroškem (Peter Močnik)	20
Znamenite osebe (mag. Franc Verovnik)	31
Priložnostni poštni žigi na področju Koroške v letih od 2014 do 2018 (Jože Keber)	38
Maksimum karta - kako in kaj - osebno (Borut Bončina)	43

PRIPRAVLJALNI ODBOR ZA RAZSTAVO

dr. Tomaž ROŽEN, predsednik
mag. Irena Oder, podpredsednica
Jože Keber
Marjan Merkač
Borut Bončina
mag. Franc Verovnik
Izidor Jamnik
Peter Močnik

OCENJEVALNA KOMISIJA

mag. Boštjan Petauer
mag. Bojan Bračič
Alojz Tomc

NASLOVNICA

naslovnico po lastni fotografiji
(panoramski pogled iz preddverja cerkve sv.
Egidija na Ravnah na Koroškem proti Peci)
oblikoval arh. Borut Bončina

CIP - Kataložni zapis o publikaciji Univerzitetna knjižnica Maribor

656.835

KVADRIENALNA filatelistična razstava razglednic in maksimum kart (3 ; 2018 ; Ravne na Koroškem)
Maksi Ravne 2018 : bilten [3. kvadrienalne filatelistične razstave razglednic in maksimum kart] / [glavni in odgovorni urednik Jože Keber]. - Ravne na Koroškem : Koroško filatelistično društvo, 2018

COBISS.SI-ID 94067713

Bilten 3. kvadrienalne filatelistične razstave razglednic in maksimum kart MAKSI RAVNE 2018 – Izdajatelj: Koroško filatelistično društvo Ravne na Koroškem, Prežihova 7, 2390 Ravne na Koroškem – Glavni in odgovorni urednik: Jože Keber – Oblikovanje: Peter Močnik, naslovnica Borut Bončina – Uredniški odbor: dr. Tomaž Rožen, mag. Irena Oder, Marjan Merkač, Jože Keber – Lektoriranje: Andreja Keber – Tisk: ZIP Center d.o.o., Koroška cesta 14, Ravne na Koroškem – Naklada: 300 kosov – februar 2018.

BILTEN

3. kvadrientalne filatelistične razstave razglednic in maksimum kart z mednarodno udeležbo

Razstava bo odprta v Grajskem razstavišču
Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika
na Ravnah na Koroškem
od 1. do 15. marca,
od ponedeljka do petka
od 8.00 do 19.00 ure
in v soboto od 8.00 do 13.00 ure.

Slovesna otvoritev bo v četrtek, 1. marca, ob 18.00 uri.
Zaprtje razstave bo v četrtek, 15. marca, ob 17.00 uri.

Razstavo je ob praznovanju vstopa v 70. leto
organiziranega delovanja na Koroškem pripravilo

KOROŠKO FILATELISTIČNO DRUŠTVO RAVNE NA KOROŠKEM

v sodelovanju s

Koroško osrednjo knjižnico dr. Franca Sušnika

pod okriljem in s pomočjo

FILATELISTIČNE ZVEZE SLOVENIJE

POKROVITELJA RAZSTAVE:

POŠTA SLOVENIJE d.o.o., Maribor in Občina Ravne na Koroškem

BESEDA UREDNIKA

Vsaka štiri leta, tokrat že tretjič, poteka mednarodna filatelistična razstava razglednic in maksimum kartic, ki smo ji ljubkovalno dali naziv MAKSI RAVNE in bogati kulturno podobo našega kraja. Tokratna je polna simbolike iz našega okolja. Osrednja nit je lipa, ki je veljala za središče družbenega življenja. Pod lipo so včasih sprejemali pomembne odločitve, med drugim tudi o sodelovanju in medsebojni pomoči. In kakor včasih, tako tudi danes deluje naše društvo. Letos v 70-letnico delovanja vstopamo s prostovoljnim delom

trmastih entuziastov, ter vsak s svojimi znanji poskušamo zgodovinsko in etnološko bogatiti utrip mesta. Nismo med številčnejšimi filatelističnimi društvi v okviru Filatelistične zveze Slovenije, smo pa vsekakor najbolj aktivni glede na število članov. V zadnjih letih je naš prispevek k zbiranju in ohranjanju zbirateljske dediščine postal zelo prepoznaven v lokalni skupnosti in širše. Občina Ravne, Koroška osrednja knjižnica in Pošta Slovenije so naši pomembni partnerji in so nam pri izvedbi razstave pomagali. Bilten, ki je pred vami, tako ni samo vodič po razstavi. Odstira tudi prenekatero področje našega delovanja. Želimo si, da bi bil bilten za več kot enkratno branje. Upamo, da boste iz njega o zbirateljstvu izvedeli več in da bo kateri od člankov komu v pomoč pri odločitvi, kaj in kako zbirati. Počaščeni bomo, če boste s prebiranjem biltena vztrajali do zadnje strani. Če boste kasneje v njem našli še kaj zase, bo naš namen dosežen. Prijetno branje vam želim.

Jože Keber, filatelist
Predsednik Koroškega filatelističnega društva

MAKSI RAVNE 2018

Na Ravnah imamo zopet izjemno zanimivo in lepo razstavo Maksi Ravne 2018. Pohvalno je dejstvo, da ima izrazito domoznanski značaj s poudarjanjem grba naše lokalne skupnosti. Grb je pomemben izraz naše identitete in simbol naše skupnosti. Poleg zastave in himne je grb eden izmed simbolov, ki nas predstavljajo in na katere smo lahko ponosni.

Ravno tako pa smo lahko ponosni in hvaležni za odlično delovanje Koroškega filatelističnega društva pri nas. Skrbnost, marljivost ter čut za skupnost je opaziti v vašem delovanju in tudi v pričujoči razstavi Maksi Ravne 2018. Vaše delovanje bogati našo skupnost, saj predstavlja dejavnost mnogih posameznikov, ki imajo zbirateljski čut in čut do lastnega okolja. Razglednice, poštne žige in maksimum kartice izdajate ob posebnih za nas pomembnih dogodkih in tako predstavljate dragoceno dopolnitev mnogim kulturnim in drugim dogodkom. Obenem ustvarjate lastne dogodke ob občinskih praznikih, obletnicah in tudi samostojne razstave, kot je današnja.

Razglednice in poštne znamke so tudi

načini in spremljevalke sporočanja med ljudmi. Odkar je v množičnem smislu glede pisne komunikacije prevladal elektronski način, so razglednice in žige dobili nov, večji in drugačen, pomen. Pri tem nimam v mislih le zbirateljev. Razglednice in žige so dobili globlji sporočilni in tudi kulturni pomen.

Tako so povečali svojo vrednost saj ne gre za vsakodnevno sporočanje, ampak za posebne priložnosti in posebna sporočila. Tako tudi danes poudarjate drevo kot pomemben del našega grba, simbola naše lokalne skupnosti.

Vsem članom Koroškega filatelističnega društva se zahvaljujem za odlično delovanje in današnjo razstavo. Razstava Maksi Ravne 2018 je poklon naši občini in nam je v velik ponos. Zato smo še posebej hvaležni vsem ki ste prispevali k njeni uresnitvi. Nadaljujte z vašim zavzetim delovanjem ter z do sedaj izkazano visoko stopnjo zavedanja o našem domu, o naši lokalni skupnosti, o naši Občini Ravne na Koroškem.

dr. Tomaž ROŽEN

OB JUBILEJU

70-letnica organiziranega delovanja Koroškega filatelističnega društva na Ravnah je lep jubilej in meddruštvena filatelistična razstava Maksi Ravne 2018 z mednarodno udeležbo je prav gotovo osrednji dogodek praznovanja. Vse dele priložnostnih spominskih izdaj povezuje motiv drevesa – lipe, ki jo lahko najdemo tako v grbu kot zastavi Občine Ravne na Koroškem in še prej Guštanja.

Pregled literature pove, da lipa velja za sveto drevo, na katerega so naši predniki obešali darove bogovom. Lipa je drevo življenja, zdravja, modrosti, pravičnosti in prijateljstva. Pod njo so se zbirali starešine in modrovali, razsojali, in zelo pomenljivo: pod njo se je govorila le resnica!

Lipa velja za simbol slovanstva in

slovenstva in je bila središče vaškega družabnega življenja. Že v srednjem veku na Slovenskem ni bilo cerkve, gradu ali trga brez lipe.

Nenazadnje o pomenu lipe govorijo tudi naše legende in ljudske pesmi, pregovori in tudi zgodovinski dogodki ter običaji, kot je na primer zasaditev lipe ob pomembnih dogodkih. Tudi izročilo, da je spanec pod lipo zdravilen. V lipo tudi nikoli ne udari strela. Prav tako je imela lipa pomembno vlogo v ljudski medicini, saj so z lipovim dimom dimili bolne ljudi.

Da je lipa že dolga leta doma tudi na Koroškem, pripoveduje Najevska lipa oziroma Najevnikov lipovec, najstarejša slovenska lipa, ki ji pripisujejo okoli 800 let.

Tudi dvorišče pred našo knjižnico že dolga leta krasi lipovec, ki mu malo dalje dela družbo tudi lipa. Sprehod po ravnem parku je zaradi omamnega vonja lipovih cvetov prav posebno pomladansko doživetje.

V Koroški osrednji knjižnici zelo cenimo vaše delo, saj z njim prispevate pomemben delež tudi k ohranjanju naše bogate koroške kulturne dediščine, kateri pomembno mesto namenjamo v našem domoznanskem oddelku.

Še na mnoga delovna leta.

mag. Irena Oder, direktorica KOK

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Irena Oder'.

PRAVILNIK SPECIALIZIRANE MEDDRUŠTVENE RAZSTAVE MAKSI RAVNE 2018

1. Ime in cilji, pripravljavec razstave

Specializirana meddruštvena razstava MAKSI RAVNE 2018 z mednarodno udeležbo ima namen omogočiti članom Filatelistične zveze razstaviti čim večje število kakovostnih razstavnih zbirk s področij maksimum kart in razglednic, jih ustrezno oceniti in s pridobljenimi uvrstitvami omogočiti njihovo razstavljanje na razstavah višjega ranga doma in v tujini. Razstava je namenjena tudi spodbujanju zanimanja za zbiranje, proučevanje in razstavljanje filatelističnih zbirk in zanimanju za to dejavnost v širši družbeni skupnosti, posebej še maksimum kart.

Razstavo pripravlja Koroško filatelistično društvo s pokroviteljstvom Občine Ravne na Koroškem, Filatelistične zveze Slovenije (FZS) in Pošte Slovenije.

2. Kraj in čas razstave

Razstava bo postavljena v razstavišču Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika na Ravnah na Koroškem in bo na ogled od 1. do 15. marca 2018.

3. Razstavna načela

Razstava je tekmovalna in je III. razreda. Ekspoziti morajo biti pripravljene skladno s trenutno veljavnimi pravili FIP in FZS za maksimafilijo (Posebna pravila za ocenjevanje ekspozitov Maksimafilije na FIP razstavah – SERV), Smernicami za ocenjevanje ekspozitov razglednic in motivnih kart, Pravilnikom o filatelističnih razstavah FZS ter Pravilnikom specializirane meddruštvene razstave MAKSI RAVNE 2018.

4. Razstavni razredi

A. Netekmovalni razredi

A1 Častni zbor

A2 Ostale razstavne zbirke

Za vse zbirke v tem razredu velja, da se lahko uvrstijo na razstavo le na podlagi posebne povabila pripravljalnega odbora.

B. Tekmovalni razredi

Na specializirani razstavi MAKSI RAVNE 2018 bodo razstavljeni ekspoziti v tekmovalnih razredih:

B1 Maksimafilija

B2 Kartofilija

Ekspoziti v obeh tekmovalnih razredih so lahko predstavljeni v eni vitrini.

Razstavne zbirke morajo biti prijavljene v ustrezen razstavni razred. Pripravljalni odbor si pridržuje pravico razporeditve prijavljenih zbirk v ustrezne razrede in pravico zavrnitve dela zbirke ali zbirke v celoti brez posebne pojasnila.

V vseh tekmovalnih razredih je možno razstavljati tudi eksponate v odprtem razredu.

1. Razstavnii pogoji

Na razstavi lahko sodelujejo razstavljavci iz druŝtev, ki so člani FZS, in vabljeni razstavljavci drugih nacionalnih zvez po odločitvi organizatorja. Na razstavi lahko sodelujejo razstavljavci z zbirkami, ki so na predhodnih razstavah že dosegle različna priznanja in z razstavnimi zbirkami, ki še niso bile razstavljene.

2. Prijava, sprejem in pristojbina

Prijava na razstavo je možna direktno na naslov pripravljalnega odbora, elektronski naslov info@kfd.si ali preko druŝtvenega komisarja, ki ga za to razstavo imenuje posamezno druŝtvo. Prijava mora prispeti na naslov pripravljalnega odbora ali komisarja razstave najpozneje do 31. januarja 2018. O sprejetju eksponatov bo prijavljene kandidate pripravljalni odbor obvestil preko druŝtvenih komisarjev ali direktno najpozneje do 15. februarja 2018.

Vse tekmovalne razstavne zbirke so proste plačila za razstavne vitrine.

3. Predstavitev eksponatov

Razstavne zbirke na razstavi Maksi Ravne 2018 (Maksimafilija in Kartofilija) lahko obsegajo najmanj eno (1) in največ pet (5) razstavnih vitrin. V uporabi bodo razstavne vitrine, ki lahko sprejmejo 16 razstavnih listov standardnega razstavnega formata (27 x 30 cm) ali formata A4 (21 x 30 cm). Listi so nameŝeni v ŝtirih vrstah po ŝtirje. Dopustno je uporabiti tudi liste formata A3 (42 x 30 cm) v ležečem poloŝaju. Listi morajo biti svetle barve in iz dovolj čvrstega papirja ali kartona (najmanj 160 g/m²). Vsak razstavni list mora biti na hrbtni strani oŝtevilčen in v ustrezno velikem prosojnem zaŝčitnem ovitku. Na hrbtni strani naslovnega ali prvega razstavnega lista mora biti zapisani podatki razstavljavca (ime, priimek, naslov in druŝtvo).

1. Pravice in obveznosti razstavljavcev

Vsak razstavljavec je dolŝan prijavljeno in na razstavo sprejeto razstavno zbirko pravočasno dostaviti pripravljalnemu odboru ali komisarju razstave. Vsak razstavljavec dobi primerek vseh izdaj povezanih z razstavo in sodniŝko poročilo.

2. Ocenjevanje

Sodniŝka ŝirija, ki jo bodo sestavljali sodniki akreditirani pri FZS, bo ocenjevala razstavne zbirke v skladu z določili Pravilnika o filatelističnih razstavah FZS in pravilniki oziroma smernicami omenjenimi v 3. členu .

Sodniŝka ŝirija lahko podeli naslednja priznanja:

- diplomu veljavnosti zlate medalje za doseŝenih 75 in več točk,
- diplomu veljavnosti pozlačene medalje za doseŝenih 65 do 74 točk,
- diplomu veljavnosti srebrne medalje za doseŝenih 55 do 64 točk,
- diplomu veljavnosti posrebrene medalje za doseŝenih 50 do 54 točk,

- diplomu veljavnosti bronaste medalje za doseženih 40 do 49 točk,
- diplomu za sodelovanje za doseženih manj kot 40 točk.

3. Rokovanje z razstavnimi zbirkami

Vse razstavne zbirke, ki bodo prispele po pošti, morajo prispeti na naslov pripravjalnega odbora ali komisarja razstave najpozneje do 20. februarja 2018. V primeru, da jih dostavi društveni komisar ali razstavljavec osebno, morajo biti na kraju prireditve najkasneje 1. marca zjutraj (do 10 ure).

Pripravljalni odbor in upravljavec razstavišča bo zagotovil vse razumne ukrepe za varovanje in zavarovanje razstavnih zbirk. Razstavne zbirke se bodo vstavljale in odstranjevale iz vitrin pod nadzorom pripravjalnega odbora in ustreznega društvenega komisarja ali razstavljavca.

Razstavne zbirke bodo za osebni prevzem na voljo društvenim komisarjem in/ali razstavljavcem največ dve uri po uradnem zaključku razstave.

Vse stroške vračanja razstavnih zbirk po pošti nosi pripravljalni odbor.

4. Dodatna določila

Pripravljalni odbor si pridržuje pravico morebitnih potrebnih sprememb in dopolni teh razstavnih pravil. Odločitve pripravjalnega odbora skupaj s svetovalcem FZS in sodniške žirije so dokončne.

1. Vračilo zbirk

Vračilo oz. prevzem razstavnih zbirk bo možen po zaprtju razstave 15. marca. Vse zbirke, ki ne bodo prevzeli razstavljavci osebno jih pripravljalni odbor vrne preko Pošte Slovenije. Pri vračilu zbirke bodo tudi dodani zapisniki ocenjevalne komisije, diploma, katalog razstave in sklop izdanega filatelističnega materiala.

2. Naslovi

Pripravljalni odbor: **Koroško filatelistično društvo Ravne na Koroškem**
Prežihova ulica 7, 2390 Ravne na Koroškem
info@kfd.si

Komisarja razstave: **Izidor Jamnik**
Brdinje 27b, 2390 Ravne na Koroškem
izidor.jamnik@gmail.com

Marjan Merkač
Brdinje 34 b, 2394 Kotlje
marjan.merkac@siol.net

Svetovalec FZS: **mag. Bojan Bračič**
Stantetova ulica 6, 2000 Maribor
bojan.bracic@triera.net

Ravne na Koroškem, november 2017

SEZNAM RAZSTAVLJAVCEV

MAKSI RAVNE 2018

Razstavni razred Maksimafilija

Št. Razstavljavce Naslov zbirke

1. Zdravko Podhraški	Endangered and protected animals of the World - 1. Africa
2. Vekoslav Krahulec	Dežela na sončni strani alp
3. László Miklós	Danube Bridge of Budapest The history of Arpad's age
4. Marjan Merkač	Po Valvazorjevih sledih

Razstavni razred Kartofilija

5. Boštjan Gorenšek	Leše
6. Danilo Goljat	Slovenj Gradec z okolico
7. Franc Verovnik	Radoljna, bistra hči pohorskih planin Razglednice guštanjskih trgovcev Brundula
8. Franjo B. Gregl	Rušilni potres - Brežice 100 let vodnega stolpa - Brežice
9. Ines Ropoša	Paul Finkenrath (1897-1910)
10. Izidor Jamnik	Rimski vrelec Razglednice - Maksim Gaspari - ponatis
11. Ladislav Zajc	Trbovlje skozi čas
12. Marjan Malič	Zgradili naj bi nekaj velikega
13. Marjan Merkač	Mail art
14. Matjaž Metaj	Letališče
15. Valter Colja	Planinski pozdrav
16. Veni Ferant	Pozdrav iz Celja

Odprti razstavni razred

17. Marjan Merkač	Rudnik Mežica
18. Bajc Silvester	Idrija - mesto rudnik

Častni zbor

19. Alojz Tomc	Kneževina Monako
20. Bojan Bračič	Mariborski lepoteč, stari most čez Dravo v Mariboru
21. Borut Bončina	FORMA VIVA - perFORMATIVA - idejni koncept
22. Boštjan Petauer	From Postal Stationery to Early Pictorials
23. Simona Vončina	KOK Ravne - Razglednice iz zbirke dr. Felaherja

MATI FABRIKA

Za železarsko ograjo, med halami, v katerih še danes kujejo jeklo, je v nekdanji štauhariji na ogled stalna razstava Mati fabrika – Železarna Ravne. »Fabrika« je bila srce mesta Ravne skoraj pet desetletij, narekovala je njegov razvoj in pustila neizbrisen pečat na vseh področjih življenja. V železarni si je kruh služilo več generacij iz cele Koroške regije.

Zgodovina železarstva v Mežiški dolini se prične že v 17. stoletju. V Guštanju je pozneje zrasla jeklarna grofov Thurnov. Današnja »fabriko« pa so zgradili po drugi svetovni vojni kot del programa »kapitalne izgradnje težke industrije«. Tukaj je podanih le nekaj utrinkov iz zgodovine ravenske jeklarne. Predvsem tistih, ki so pustili sledi v zgodovini poštnega prometa.

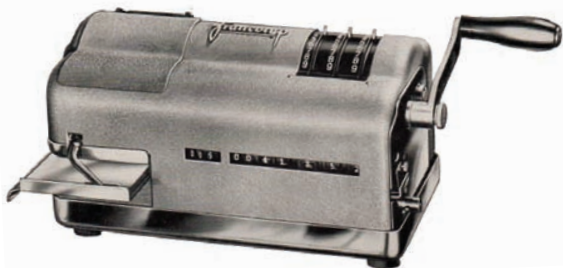
Čas po razpadu Avstro-ogrske

monarhije je tudi za Jeklarno grofa Thurna prinesel spremembe. Takratni lastnik Vincenc Thurn je prevzel jugoslovansko državljanstvo in tako ostal lastnik tovarne. Zaradi finančnih težav je za rešitev jeklarne poiskal družabnike, danes bi rekli nove vlagatelje. Leta 1927 je dunajska delniška družba Böhler vstopila v lastništvo jeklarne in ustanovila delniško družbo še v Jugoslaviji. V naslednjih letih je družba preselila sedež železarne v Beograd in skrbela predvsem za uvoz svojih konkurenčnih jeklarskih proizvodov iz tujine.

V ta čas sprememb po prvi svetovni vojni lahko uvrstimo inovativni pristop pri poštnem prometu. Namesto znamk so pričeli uporabljati tudi mehanske stroje za označevanje plačane poštne. V Kraljevini Srbov

Hrvatov in Slovencev so takšne stroje za frankiranje pošiljk v notranjem in zunanjem prometu dovolili z odobritvijo ministra za pošto in telegraf številka 3141 leta 1928. Značilnost te odločbe je bila, da so poznali samo nekaj tipov enega

proizvajalca firme Frankotyp m.b.H. iz Berlina. Uporaba strojev tega proizvajalca se vidi na poštnih pošiljkah v enotnem oblikovanju in enaki velikosti odtisnjenih žigov. Med zbiralci se je pričelo za odtise takih strojev uporabljati kar ime frankotipi. Tudi jeklarna v Guštanju je dobila stroj za frankiranje, oziroma označevanje poštne na svojih pošiljkah.

Iz zbranega gradiva sklepam, da so stroj dobili razmeroma pozno, morda le kakšno leto pred drugo svetovno vojno. Iz števila mest za oznako vrednosti poštne (3 plus vejica) pa se vidi, da je bil to model C. Taki modeli so bili izdelani samo za ročni pogon.

Po zlomu Kraljevine Jugoslavije leta 1941 je Böhler kot večinski lastnik delnic jeklarne v Guštanju takoj uveljavil svoje pravice. Okupator pa je delničarjem, Georgu Thurnu (jugoslovanskemu državljanu) zaplenil in Aleksandru Thurnu odkupil vse manjšinske deleže v korist Reicha. V poštinski stroj so namestili nov nemški žig pošte in napis v nemščini.

vključena v petletko z zahtevami po povečanju in posodobitvi proizvodnje. Takoj po osvoboditvi se je podjetje imenovalo Železarna Guštanj. Leta 1950 so izvolili prvi delavski svet in stopili na pot samoupravljanja. Na voljo je ogromno gradiva, kjer je opisana pot in razvoj železarne v Republiki Jugoslaviji. Iz skromnih obratov se je tovarna v nekaj desetletjih razvila do jeklarskega giganta. Ves čas so posodabljali proizvodne stroje in tehnično opremo.

Kako so se posodabljali v interni »kurirski službi« lahko sledimo po spremembah odtisnjenih žigov. Posebej vidne spremembe so nastale leta 1952. Trg Guštanj je postal mesto in preimenovali so ga v Ravne na Koroškem, železarno pa v Železarno Ravne. Vsa stara poimenovanja so se spremenila, prav tako so tudi na pošti dobili nove žige. Na do sedaj

najdenih odtisih iz leta 1954 se vidi, da so v železarni uporabljali še vedno frankirni stroj firme Frankotyp. Napis tega leta je že nov Železarna Ravne, Ravne na Koroškem. Neodgovorjeno pa ostaja vprašanje, ali so uporabljali poštinski stroj že takoj po drugi svetovni vojni? Tak odtis žiga pred letom 1952 bi imel napis v žigu Železarna Guštanj in ime pošte Guštanj.

Spremembo žigov je narekovala tudi nova organizacija poštnega prometa v Jugoslaviji. Leta 1971 so morale imeti vse pošiljke obvezno označeno poštno številko. V tem obdobju je v železarni prišel v uporabo nov tip poštinskega

V literaturi najdemo še eno spremembo žiga v času fašistične okupacije. Napis v žigu Stahlwerk Streiteben in značilen zaščitni znak guštanjske jeklarne sidro sta proti koncu leta 1944 iz žiga izginila. V žigu je polje prazno. Kakšni so bili okupatorjevi načrti za jeklarno v Guštanju lahko samo ugibamo.

Takoj po drugi svetovni vojni so hiteli z obnovo in zagonom proizvodnje. Že junija je martinovka (peč za topljenje železa) pričela obratovati. Industrija je na vseh področjih zaostajala, zato so sprejeli petletni plan za razvoj gospodarstva 1947 – 1951. Železarna je bila kot pomemben metalurški obrat

stroja. Bil je izdelek združenega proizvajalca Frankotyp-Postalia. Vsi strojčki na Ravnah so bili od sedemdesetih let dalje tipa Postalia.

Vse tri slovenske železarne so se zaradi gospodarske učinkovitosti in sodobnega tehnološkega razvoja povezale v skupno podjetje (Slovenske železarne) in usklajevale proizvodne programe. Na Ravnah so se usmerjali v proizvodnjo kvalitetnih jekel. Po letu 1970 so se vrstile mnoge organizacijske spremembe. Nastajali in spreminjali so se TOZDi

Prvi na novo oblikovani odtisi po letu 1971 so imeli napis »Plemenita jekla« in zaščitni znak Železarne Ravne, elektroobložno peč. Prvi tako oblikovani zaščitni znak je bil za malenkost večji kot poznejši. Premer kroga okoli

(temeljne organizacije združenega dela). Podjetja pa so ostajala pod skupnim vodstvom in z skupnimi financami. Napis „plemenita jekla“ so ohranjali tudi v vseh poznejših drugače oblikovanih žigih. V skupnih službah so skrbeli za zbiranje in dostavo poštnih pošiljk za vsa železarniška podjetja.

simbola je bil 20 mm in višina 23 mm. Nasledili so ga žigi enakega oblikovanja le premer kroga je manjši 18 mm in skupna višina znaka 20 mm. Skladno s tem oblikovanjem sta tudi napisa »Plemenita jekla« za nekaj milimetrov daljša ali krajša.

Razpad Jugoslavije je pomenil za železarno izgubo pomembnega dela trga. Sledila so leta novih preizkušanj. Projekt delavskih svetov in družbenega samoupravljanja je propadel. Novo nastala država je prinesla tudi v poštnem prometu spremembo državnih simbolov.

Po osamosvojitvi smo v žigih spremenili ime države Jugoslavija v

Slovenijo. Napisa v cirilici ni bilo več, le stari jugoslovanski PTT znak je še ostal. Prva leta sprememb pri pošti so pustila zbiralcem mnogo zanimivega gradiva. Nastalo je novo podjetje Pošta Slovenije in to je prineslo tudi nove napise v poštinih žigih. Tako je leta 1993 slovenska pošta izbrala nov logotip in v žigih se pojavijo novi znaki (napis PTT v drugačni tipografiji). Leta 1995 ob razdružitvi

cijskih del v Slovenskih železarnah. Ob tem so bile dane tudi zaveze, da se prične s prestrukturiranjem (deinvestiranjem) in izloči vse dejavnosti, ki niso v funkciji osnovnega proizvodnega procesa. To je bil povod za začetek procesa privatizacije storitvenih dejavnosti v železarni.

Kako je uradno tekla zgodba oddelka kurirske službe, ki se je ukvarjal tudi z zbiranjem in razdeljevanjem poštinih pošiljk na lokaciji železarne, nas tukaj ne zanima. Za zbiralce pomemben podatek bi bil datum ustanovitve oziroma pogodba s pošto o uporabi poštinskih strojev z novim uporabnikom. Na ilustraciji je prikazan žig

po dejavnosti sta nastali ločeni podjetji za telefonijo in poštini promet. Novo podjetje Pošta Slovenije je nato ponovno spremenila svoj zaščitni znak, izbrali so poštini rog. Vsi poštini žigi po 1. 3. 1996 so izgubili še šestico v poštini številki. Poštinski stroji pri zunanjih uporabnikih (tudi v železarni) niso sledili dosledno novim spremembam. S spremembami so počakali do ponovnega (navitja) vnoša plačane poštnine.

V letu 1992 so se v Sloveniji pričeli sprejemati novi zakoni, ki so prinesli v družbeno podjetje Železarno Ravne velike spremembe. Leta 1995 je bil sprejet zakon o zagotavljanju kreditov za odplačilo kreditov in zagotavljanja novih, za izvedbo nujnih investicijskih del v Slovenskih železarnah.

JUMI d.o.o.
ODPREMA POŠILJK ZA
PODJETJA NA LOKACIJI
postni predal 64
2390 RAVNE NA KOROSKEM

(2390 Ravne na Koroškem) že novega podjetja »JUMI odprema pošiljk za podjetja na lokaciji poštini predal 54«. Pozoren bralec bo ob pogledu na ilustracijo žiga ugotovil, da stoji poština številka postrani. Ta podrobnost nam govori, da je bil žig z napisom Jumi v uporabi že pred letom 1996, ko je bila poština številka še 62390. Iz številke postavljene v sredini so odstranili samo šestico in za zbiralce je tako nastala nova oblika žiga.

Opozoriti hočem na poseben žig stroja 2390 Ravne na Koroškem z napisano številko 426209 v levem polju, kjer se običajno v takih žigih nahaja znak ali naslov uporabnika. Skrivnostna šifra pomeni le številko poštinskega stroja. S takim nemim žigom je opremljen vsak nov stroj firme Postalia. Uporabnik JUMI d.o.o. za ta drugi rezervni stroj pač ni naročil klišeja z znakom svoje firme. Po Sloveniji se najde še kakšen tak primer, ko je zapisana le številka stroja in ne napis podjetja.

Po neuradnih podatkih naj bi se stroja v železarni nehala uporabljati prvi 10. 5. 2004 in drugi (stroj samo s številko) 20. 6. 2006. Novi načini za plačevanje poštne so v Sloveniji množično upokojili poštinske stroje. S tem načinom uporabe strojev za franki-

ranje so uporabniki lahko žigosali svoje pošiljke in porabljali že vnaprej plačano vsoto. Stroj je vrednost odšteval in ko je denarja v števcu zmanjkalo, se je ustavil. Novi načini omogočajo plačilo (za nazaj) po opravljeni storitvi.

Vse kaže da je bilo leta 2006 nepreklicno konec uporabe klasičnih poštinskih strojev za pošto zbrano in nato poslano iz lokacije Železarne Ravne.

426209

Marjan Merkač

**Mk
Studio**

STUDIO ZA OBLIKOVANJE IN PROPAGANDO
Dobja vas 121, SI - Ravne na Koroškem

**REKLAMNI NAPISI, ŠTAMPILJKE
LASERSKO GRAVIRANJE, PRINT, TISK**

DANAŠNJI ČAS IN SVET SE VRTI...

Današnji čas in tempo življenja nam že skoraj zapoveduje, da moramo svoje delo in aktivnosti čimprej spraviti na svetovno medmrežje ter na televizijo in radio. V nasprotnem primeru naše delo potone oziroma ponikne v vsej poplavi vsakodnevnih množičnih informacij.

V našem Koroškem filatelističnem društvu aktivno delujemo na svetovnem in socialnem medmrežju s svojo lastno spletno in facebook stranjo. Prav tako za širjenje informacij dodatno uporabljamo še elektronsko pošto in lastne baze elektronskih naslovov, ki pa se seveda ves čas dopolnjujejo. Nikoli pa ne pozabimo na naš Koroški radio, lokalne TV postaje in časopisne hiše.

Kot zanimivost lahko dodam, da je bilo na naši spletni strani v štirih letih obstoja objavljenih preko 250 novičk na prvi strani. To pomeni, da je na spletno stran povprečno naloženega nekaj novega vsak šesti dan. Mogoče se to sliši malo pa vendar je tukaj v ozadju veliko nevidnega dela. Če bi za vsako to novičko porabili 5 minut dela preprosto nanese skoraj 21 ur, ampak po navadi 5 minut postane 10 ali 15 minut in tako se porabi za ta dela mnogo več časa, kot pa si predstavljamo. Sam pravim, da je porabljen čas najbolj nagrajen, ko te nekdo ustavi na ulici, pošlje elektronsko sporočilo ali preko telefona povpraša in želi nekaj od tega

kar smo naredili zase ali za svoje prijatelje zbiralce.

Naš cilj dela v društvu je preprost:

»Širiti prepoznavnost in negovati čare filatelije, kartofilije, maksifilije in ostalih vej zbiranja, hkrati pa opominjati skozi naše izdaje, priložnostne poštne žige na dogodke, ki so se zgodili pred leti ter so pomembni za naše kraje in ljudi.«

Vabljeni k obisku naših strani:

<https://www.facebook.com/filateliija>
<http://www.kfd.si>

Izidor Jamnik

JOŽE PLEČNIK, MAKSIMUM KARTA IN JAZ

Arhitektura je hvaležna tema filatelije in kar pogost motiv slovenskih poštних znamk. A če izločimo vse prikaze gradov, samostanov in arheoloških najdišč, pa tudi izredno lepo oblikovana bloka ljubljanskih historičnih palač zadnjih dveh let, ki so vsi več ali manj umetnostno-zgodovinski motivi, nam od »to-/so-dobne« arhitekture ne ostane skoraj nič. Pa še v tem primeru se je zgodil »škandal«, ko so na ozadje znamke, posvečene Maksu Fabianiju, izvrstnemu urbanistu in arhitektu, natisnili zgradbo drugega avtorja. Arhitektura dvajsetega stoletja, če tja vštujemo tudi mostogradnjo, se bo pojavila šele letos, na priložnostni poštni znamki, posvečeni Puchovem mostu čez Dravo na Ptujju. No, seveda je pri tovrstnih izdajah častna izjema prikaz arhitekture Jožeta Plečnika, čigar sicer neizvedeno delo, Katedrala svobode/Slovenski parlament je ovekovečena na prvi slovenski znamki, Tromostovje v seriji znamk slovenskih mostov pred par leti ter Šušterski most v letošnji seriji Evropa-Mostovi.

Arhitektura Jožeta Plečnika je skorajda glorificirana in kritični zapisi že skoraj blasfemija. Slovenski in tudi srednjeevropski prostor (Češka) sta lansko leto obhajala kot Plečnikovo leto v počast njegove 145-letnice rojstva in 60-letnice smrti. Bil je velik ustvarjalec in svojemu metjeju je posvetil svoj zemeljski čas in ustvarjanje predmetov in stavb v srednjeevropskem prostoru. Pri tem je tako močno vplival na češki kulturni prostor, da si ga svojijo prav

enako kot Slovenci, in so letos izdali dvojno znamko z vinjeto v njegov večni spomin ter ga posthumno odlikovali z enim najvišjih čeških odličij. Mojster je svoj pečat pustil tudi na treh pomnikih v Mežiški dolini: Malgajevem spomeniku v Dobrihah pri Ravnah na Koroškem, spomeniku NOB v Mežici in spomeniku žrtvam prve in druge svetovne vojne v Črni na Koroškem.

Sam sem se za oblikovanje poštnega sklopa v Plečnikovo čast pripravljaj že od marca 2017, a le za obeležitev 65-letnice postavitve spomenika v črnjanskem krožišču. Sredi aprila pa sem iz zapisov v različnih medijih zaznal, da se nekaj pripravlja na državni ravni. Eno od strokovnih spomladanskih izobraževanj v Ljubljani se je začelo precej rano in v BTC-ju me je presenetilo popolnoma modro nebo in vzhajajoče sonce. Zavil sem na Žale, posnel dobro količino fotografij, popoldne pa »pofotkal« še Narodno in univerzitetno knjižnico in Križanke ter črnovaško cerkev - kot da bi slutil, kaj bodo predpisane teme filatelističnega natečaja Pošte Slovenije, razpisanega dober mesec kasneje. Le-ta je zahteval oblikovanje bloka s tremi znamkami, prvodnevni priložnostni poštni žig in ovitek prvega dne. Sam pa sem svojim natečajnim elaboratom, ne glede na zahteve razpisov, v zadnjih letih dodal tudi zasnovo maksimum karte (v nadaljnjem MK). Pri oblikovanju natečajnega elaborata sem poleg lastnih fotografij potreboval tudi faksimila

Plečnikovih načrtov in njegove foto-portrete. Hiter ter prijazen odziv Mestnih galerij in muzejev Ljubljana (v nadaljnjem MGML) me je prijetno presenetil. Ne glede na predhodne fotografije in historično gradivo sem bil primoran ob prvem »dobrem« vremenu odbrzeti v Ljubljano, še enkrat dodatno fotografirati vse stavbe... V parih dneh sem zaključil natečaj – preprosto sem ga enodušno »prelik« iz »glave« na papir - kar me je, glede na to, da nisem ravno Plečnikov občudovalec, presenetilo, a...

Blok sem zasnoval v vodoravni postavitvi in za podlago uporabil Plečnikov sintezni načrt urbanistične ureditve Ljubljane (l. 1943), in ga barvno preuredil v t.i. »blue-print« (pri nas znan kot modri ozalit). V levi spodnji vogal sem vstavil Plečnikov portret v njegovem praškem studiu iz leta 1913, ki sem ga, kontrastno podlagi, izvedel v t.i. »sepia«. Na fotografiji opira Mojster svojo roko, s svinčnikom med prsti, na risalno mizo in zre v »notranjost« bloka ter ustvarja vtis, kot da nadzira tako načrt kot izvedene stavbe. Tri poštna znamke sem umestil tako, da je le-ta z motivom detajla vhoda na Žale vstavljena v desni spodnji vogal, nad njo le-to z motivom detajla severovzhodnega vogala NUK-a, desno od »Žal« pa tretjo z detajlom stolpa črnovaške cerkve. Vsem trem motivom znamk sem izbrisal ozadja in vlogo le-teh je na bloku »odigrala« Plečnikova urbanistična risba. Za ustrezen kontrast je bilo potrebno vsaki od znamk podložiti še delno prelivno-prosojno belo polje.

Prvodnevni priložnostni poštni žig sem konceptno zasnoval po Plečni-

kovem profilnem portretu in se pri tem zgledoval po inštalaciji, delu akademske kiparke Polone Demšar, postavljenem v Eipprovi ulici v Ljubljani.

V natečaju predpisana velikost bloka (150 mm × 100 mm) se je skoraj pokrivala z običajno velikostjo MK (155 mm × 110 mm) in zato sem risni del natečajne MK zasnoval po konceptu bloka, a v monokromatski črno-beli izvedbi. Plečnikov portret v levem delu risne strani, obdelan v načinu »stamp«, je drugačen od le-tega na bloku, saj je bil posnet l. 1935 v Ljubljani tako, da se zdi, kot da Jože Plečnik zre naravnost v gledalca. Istočasno sem na risno stran MK vstavil točkovno označena mesta, kamor bi se lahko nalepile iztrgane znamke iz bloka tako, da se ozadja le-teh ploskovno in vzorčno pokrivajo s podlogo MK. Na pisni strani sem po celotni površini vstavil tonirano faksimila načrta Tromostovja, ob levem zgornjem robu pa umestil faktografijo o Plečniku. Z izdelanim projektom sem bil zadovoljen, verjetno tudi ostalih šest natečajnikov s svojimi. Koncem junija me je prijetno presenetil klic: »Obveščamo vas,...«. Izvedba filatelističnega sklopa je običajno hektična zadeva – še posebej, če je, kar je običajna praksa, potrebna dodelava celote. A zahtevanih je bilo zelo malo dodelav in še te so bile povezane s končnimi merami vstavljenih znamk – to pa je vselej odvisno od tiskarne, izbrane za tisk sklopa. Istočasno z izdelavo izvedbenih delov filatelističnega sklopa sem izmenjeval dopise z MGML glede morebitne zaloge predlagane MK, saj sem imel velik

interes, da bi bila MK vzporedni del izdanega filatelističnega sklopa Pošte Slovenije, a istočasno tudi povsem samostojna izdaja MGML, ki bi služila kot razglednica kot del ponudbe obiskovalcem tako v Plečnikovi hiši kot tudi drugih delih MGML. Žal se dogovori niso izšli.

Približeval pa se je datum izida priložnostnega poštnega sklopa in kolegi iz Koroškega filatelističnega društva (KFD) so me pobarali: »Kaj pa, če bi MK natisnil sam?« Zaradi zapletenosti pridobivanja vseh dovoljenj dedičev za uporabo faksimila iz Plečnikove dediščine sem se na koncu odločil, da bom za MK uporabil lastne fotografije, ki sem jih uporabil za prikaz detajlov na bloku in da ne bom naredil le ene same

stran vseh treh MK je oblikovno identična tako, da je v levi zgornji del/vogal umeščena vsa faktografija, čez celotno širino je nad prepolovnico višine MK umeščen Plečnikov podpis v obliki iztrganke podloge/beline. Slednji efekt ima za posledico, da je sleherni od podpisov v drugačnih barvnih odtenkih, pač odvisno od le-teh s fotografije pisne strani posamezne MK. Stiskanih je bilo sedemdeset kompletov MK in pretežen del so prevzeli kolegi iz KFD. Lastnoročno sem opremljene in žigosane MK poslal tudi na naslov Plečnikove hiše, kjer so sedaj, poleg ostalih filatelističnih delov sklopa »Plečnikovo leto«, sestavni del arhivskega gradiva.

Domnevam pa, da je filatelistični sklop tudi del dokumentacije, s katero Republika Slovenija in Češka republika utemeljeta zahtevo po uvrstitvi Plečnikove arhitekture v Pragi in v Ljubljani na seznam UNESCO. Poklon arhitekta Arhitektu!

In tretji kapitelec! - sklop »Plečnikovo leto« je namreč moj tretji filatelistični sklop, nagrajen na javnih anonimnih natečajih Pošte Slovenije. Prejšnja dva sta motivno obeležila Maribor kot evropske prestolnice kulture (EPK-/EUROPA 2012) ter zlato olimpijsko medaljo Tine Trstenjak (OI Rio 2016).

Plečnikov sklop je hkrati prvi, kjer sem izdelal tudi javno dostopne MK za lastno nagrajeno stvaritev.

Borut Bončina

(izgled izdanih MK, glej stran 47)

MK, ampak kar tri - po eno za vsakega od motivov. Fotografije, uporabljene na risni strani MK, so predstavljene v originalnem stanju, brez uporabe kakršnih koli tehničnih popravkov. Vse tri MK imajo na risni strani v različnih legah, pač glede na motiv, trivrstično vstavljen napis »JOŽE PLEČNIK«, »1872-1957« in »MMXVII«. Pisna

POŠTNI ŽIGI RAVNE NA KOROŠKEM

V prejšnji številki kataloga MAKSI RAVNE 2014 sem predstavil žige pošte Črna na Koroškem, v tokratni pa predstavljam raznolikost poštnih žigov na pošti Ravne na Koroškem, v času njenega delovanja od ustanovitve leta

1872 do danes. Tudi tu so imele gospodarske in politične spremembe velik vpliv na obliko in vsebino posameznega žiga v določenem obdobju.

D. 1 Avstro-ogrsko monarhija 1872–1918

D.1.1. Gutenstein in Kärnthen

D.1.1.

Pošta je ustanovljena 24. 8. 1872. V uporabi je malokrožni naprstniški poštni žig z nemškim imenom **GUTENSTEIN IN KÄRNTHEN**. Žig D.1.1 je velikosti 21.5 mm, datum je pisan v treh podpisanih vrsticah z dvoštevlično oznako letnice. Veljaven do leta 1874.

Vir: J. KEBER

D.1.2. Gutenstein in Kärnthen

D.1.2.

Leta 1874 Poštna uprava spremeni format žiga na 26 mm, z nemškim imenom **GUTENSTEIN IN KÄRNTHEN**, datum je pisan v treh podpisanih vrsticah z dvoštevlično oznako letnice. Žig D.1.2. je v uporabi do konca leta 1900.

D.1.3. Gutenstein in Kärnten

D.1.3.

Leta 1900 je dobila pošta še dvokrožni žig z nemškim imenom **GUTENSTEIN IN KÄRNTEN** s podpisanimi številkami datuma, letnice z dvoštevlično oznako. Žig D.1.3. je dvokrožni 26 mm zunanji in 14 mm notranji premer, v uporabi do 1906.

Vir: J. KEBER

D.1.4. Gutenstein in Kärnten

D.1.4.

Sprememba žiga leta 1906. Žig **D.1.4.** je dvokrožni, zunanji premer 29,5 mm in notranji 17 mm, z mostom širine 8,5 mm in datumom v tako imenovani "datumski vrstici", mesec je zapisan z rimsko številko. Zgoraj je napis **GUTENSTEIN**, spodaj **IN KÄRNTEN**, vmes na levi je oznaka poštnega okenca s črko **a** in na desni osemkraka polna zvezdica. V uporabi do 1918. leta.

D.1.5. Gutenstein in Kärnten

D.1.5.

Leta 1906 dodajo enak žig **D.1.5.** velikosti zunanjega premera 28mm in notranjega premera 17 mm, širina mostu pa je 8,5 mm. Zgoraj je napis **GUTENSTEIN**, spodaj **in KÄRNTEN**, na levi strani je oznaka poštnega okenca s črko **b** in brez zvezdice na desni. V uporabi do leta 1918.

Vir: F. VEROVNIK

D.1.6. Gutenstein in Kärnten

D.1.6.

Leta 1914 dodajo še žig **D.1.6.** manjšega formata z zunanjim premerom 27 mm in notranjim 16mm, širina mostu je 8,5 mm ter oznako poštnega okenca s črko **c** na dnu. Napis kraja **GUTENSTEIN in KÄRNTEN** je od leve proti desni. V uporabi do leta 1918.

D.1.7. Gutenstein in Kärnten

Fettengupf - Tolsti vrh

D.1.7.

Posebni **D.1.7.** je žig **pomožne pošte** na Tolstem vrhu. Zbiralnico ustanovijo 21. 7. 1913 in je v uporabi do 31. 10. 1919. Oblike je kvadratne 30 × 14 mm, na zgornjem delu je nemški napis **FETTENGUPF**, pod črto pa slovenski napis kraja **TOLSTI VRH**. Levo in desno sta centralno postavljeni dve osemkraki polni zvezdi.

Vir: F. VEROVNIK

D. 2 Država SHS in Kraljestvo SHS (I. zasedba) od 7.11.1918 do 10.1919

D.2.1.4. Gutenstein in Kärnten

D.2.1.4.

I. zasedba s četami Države SHS. Žig D.2.1.4. je še isti. V uporabi od 7. novembra 1918 do oktobra 1919.

Vir: Internet

D.2.1.5. Gutenstein in Kärnten

D.2.1.5.

Isti žig D.2.1.5. velikosti 28 mm z oznako poštnega okenca **b** in malo osemkrako zvezdico na desni, še vedno v uporabi do jeseni 1919.

D.2.1.6. Gutenstein in Kärnten

D.2.1.6.

Žig D.2.1.6. manjšega formata in oznako poštnega okenca **c** na dnu. Napis kraja je od leve proti desni, še vedno v uporabi do jeseni 1919. Barva odtisa je od vijolične do črne.

D.2.1.7. Gutenstein in Kärnten

Fettengupf - Tolsti vrh

D.2.1.7.

Posebni D.2.1.7. je žig **pomožne pošte** na Tolstem vrhu, ostane isti. Odprta je od 7. novembra 1918 in deluje do 31. 10. 1919. Oblike je kvadratne 30 × 14 mm. V zgornjem delu je nemški napis **FETTENGUPF**, pod črto pa slovenski napis kraja **TOLSTI VRH**. Levo in desno sta dve osemkraki polni zvezdi.

D. 3. Kraljevina SHS (II. zasedba)

D.3.1. Guštanj–priključitev v Kraljevino SHS

D.3.1.

Ob priključitvi v Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev dobi kraj slovensko ime **GUŠTANJ**. Žig **D.3.1** velikosti 28 mm je v uporabi od junija 1919 do novembra 1920. Je enokrožen z dvema sigmentoma, datumsko vrstico, oznako poštnega okenca **b** in dvema ornamentnima zvezdicama.

Zadnji najden 4.1.21

Vir: Internet

D.3.2. Guštanj–priključitev v Kraljevino SHS

D.3.2.

Tudi žig **D.3.2** dobi slovensko ime Guštanj in je v uporabi od junija 1919 do novembra 1920. Je dvokrožen z mostom, datumsko vrstico, zunanji premer 28 mm, notranji premer kroga je 16 mm, širina mostu je 10 mm, oznako poštnega okenca **e** na dnu in dvema šestokrakima zvezdicama. Kljukica črke Š je v zunanjem krogu

D.3.3. Guštanj– priključitev v Kraljevino SHS

D.3.3.

Žig **D.3.3** je v uporabi od junija 1919 do novembra 1920. Je dvokrožen z mostom, datumsko vrstico, kjer je dodana ura odpreme, zunanji premer 28 mm, notranji premer kroga 21 mm, širina mostu je 9 mm, oznako poštnega okenca **f** na dnu in brez zvezdic. Kljukica črke Š je v zunanjem krogu.

D.3.4. Guštanj–Tolsti vrh

D.3.4.

Izklesani žig **D.3.4. pomožne pošte** le z Slovenskim imenom kraja **TOLSTI VRH**. Levo in desno sta dve osemkraki polni zvezdi.

Vir: Internet

D. 4 Kraljevina SHS in Kraljevina Jugoslavija 1920–1941

D.4.1. Guštanj

D.4.1.

Po letu 1920 dobi kraj Guštanj žig **D.4.1.** po standardih Kraljevine SHS. Dvokrožni žig z mostom, z zunanjim premerom 28 mm, notranjim 18 mm in širino mostu 10 mm, oznako poštnega okenca **a** na levem delu in datumsko vrstico v mostu. Na zgornjem delu je ime kraja **GUŠTANJ** napisano v latinici, na spodnjem pa v cirilici **ГУШТАЊ**. V uporabi do začetka nemške okupacije 6. 5. 1941.

D.4.2. Guštanj

D.4.2.

Enako kod „a“ je žig **D.4.2.** dvokrožni z mostom, zunanjim premerom 28 mm, notranjim 18 mm in širino mostu 10 mm, oznako poštnega okenca **b** na levem delu in datumsko vrstico v mostu. Na zgornjem delu je ime kraja **GUŠTANJ** napisano v latinici, na spodnjem pa v cirilici **ГУШТАЊ**. V uporabi do začetka nemške okupacije 6. 5. 1941.

D.4.3. Guštanj

D.4.3.

Enako kot **a** in **b** je žig **D.4.3.** dvokrožni z mostom, zunanjim premerom 28 mm, notranjim 18 mm in širino mostu 10 mm, oznako poštnega okenca **c** na levem delu in datumsko vrstico v mostu. Na zgornjem delu je ime kraja **GUŠTANJ** napisano v latinici, na spodnjem pa v cirilici **ГУШТАЊ**. V uporabi do začetka nemške okupacije 6. 5. 1941.

D. 5 Nemška zasedba med 2. svetovno vojno 1941–1945

D.5.1. Gutenstein (Kä)

D.5.1

Ob priključitvi Guštanja Južni Koroški, v času nemške okupacije, je žig **D.5.1.** dvokrožni z mostom velikosti 28mm. Napis **GUTENSTEIN (Kä)** je v nemščini. Datumska vrstica z uro odpreme je v mostu, na dnu pa oznaka poštnega okenca **a** in **b**.

D.5.2. Gutenstein (Kärnten)

D.5.2

V krajšem času se pridruži še žig **D.5.2.** z izpisanim imenom **GUTENSTEIN (KÄRNTEN)** in oznako poštnega okenca **c**.

D.5.3. Gutenstein (Kä), (12b)

D.5.3

Proti koncu vojne se pridruži še žig **D.5.3.** z oznako (12b) na začetku napisa GUTENSTEIN in na koncu (Kä), na dnu pa je oznaka poštnega okenca **a**.

D.5a.1. Gutenstein (priložnostni žig)

D.5a.1

V počastitev obletnice plebiscita na Koroškem nemški privrženci v Guštanju izdajo **prvi priložnostni žig D.5a.1.** z datumom 10. 10. 1941. Tekst je v nemščini z grbom Koroške v sredini, hrastovima listoma in datumu plebiscita 10. oktober 1920.

D. 6 Jugoslavija 1945–1952

D.6.1. Guštanj

D.6.1.

Po kapitulaciji nacistične Nemčije maja 1945 je v novi DR Jugoslaviji enokrožni žig **D.6.1.** premera 28 mm s slovenskim imenom pošte **GUŠTANJ** na zgornjem delu, črka **Š** je pomanjšana. V sredini je datumska vrstica, nad njo pa številka poštnega okenca **1**.

D.6.2. in 3. Guštanj

D.6.2.

Enokrožni žig **D.6.2.** in **3.** premera 28 mm z napačno napisanim slovenskim imenom **GUSTANJ** na zgornjem delu (brez kljukice na črki **S**), v sredini je datumska vrstica, nad njo pa številka poštnega okenca **2** in **3**.

Vir: Merkač M.

D.6.4., 5. in 6. Guštanj

D.6.4.

Po letu 1950 so številčne žige zamenjali z črkovnimi oznakami poštne okenc. Žig **D.6.4., 5. in 6.** je enokrožni premera 30 mm, naziv pošte je na zgornjem delu v latinici **GUŠTANJ**, na spodnjem pa v cirilici **ГУШТАЊ**. V sredini je datumska vrstica, na spodnjem delu pa črkovna oznaka **a, b** in **c**.

D. 7 Jugoslavija 1952–1962

D.7.1., 7.2. in 7.3. Ravne na Koroškem.

D.7.3

Po uredbi generalnega ravnatelja PTT iz leta 1953 so vsi žigi v FNR Jugoslaviji tipizirani.

Žig **D.7.1.**, **7.2.** in **7.3.** je enokrožni 30 mm premera s krajevnim imenom v latinici, datumsko vrstico, v spodnjem delu pa je oznaka poštnega okenca **a**, **b** in **c** in petokraka zvezdica. Žig **b** ima še uro odpreme pošte.

D.7.4. Ravne na Koroškem.

D.7.4.

16. maja 1952 je prišlo do spremembe imena. Kraj Guštanj se preimenuje v Ravne na Koroškem. S tem se pojavi nov poštni žig z napisom v zgornjem delu **RAVNE NA KOROŠKEM** v latinici in cirilici **PABHE HA KOPOŠKEM**, na spodnjem delu. Začnejo ga uporabljati mesec dni kasneje. Žig **D.7.4.** je premera 30 mm, datumsko vrstica ima na koncu še uro odpreme, v spodnjem delu pa oznako poštnega okenca **a**.

D.7.5. Ravne na Koroškem.

D.7.5.

Žig **D.7.5.** je enak kot **a**, premera 30 mm, z datumsko vrstico v sredini, vendar brez ure odpreme, v spodnjem delu pa je oznaka poštnega okenca **b**.

D.7.6. Ravne na Koroškem.

D.7.6.

Tudi žig **D.7.6.** je enak kot **a**, premera 30 mm, z datumsko vrstico v sredini, vendar brez ure odpreme, v spodnjem delu pa je oznaka poštnega okenca **c**.

D. 8 Jugoslavija 1962–1972

D.8.1. - 8.6. Ravne na Koroškem

D.8.1.

Povsod po državi so čez nekaj let postopno zamenjali vse žige. Žigi **D.8.1.- D.8.6.**, so enokrožni, 30 mm premera s krajevnim imenom **RAVNE NA KOROŠKEM** v latinici, z razprto tipografijo, datumsko vrstico, uro odhoda pošiljke, v spodnjem delu pa so črkovne oznaka poštnega okenca **a, b, c, d, e** in **f**, pod oznakami je polna petokraka zvezdica.

D.8.2., D.8.3. Ravne na Koroškem

D.8.2.

D.8.3.

Vir: F. VEROVNIK

D.8.4., D.8.5. in D.8.6. Ravne na Koroškem

D.8.4.

D.8.5.

D.8.6.

D. 9. Jugoslavija 1972–1992

D.9.1. 62390 Ravne na Koroškem.

D.9.1.

Ob uvedbi pošne številke je bil sprejet sklep 16. 5. 1970. Pošta Ravne na Koroškem dobi žig **D.9.1.** ki je premera 30 mm, številko 62390 in je v uporabi od 1. 1. 1971, a se žigi zaradi počasne izdelave uveljavljajo postopoma, do vključno 1. 11. 1972.

Napis **RAVNE NA KOROŠKEM** je zapisan z razprto tipografijo. Pod imenom kraja je oznaka pošnega okenca **a, b, c, d, e** in **f**, v sredini datumna vrstica z uro odpreme, pod njo pa petmestna pošna številka **62390**.

D.9.2,3. 62390 Ravne na Koroškem

D.9.2.

D.9.3.

D.9.4,5. 62390 Ravne na Koroškem

D.9.4.

D.9.5.

D.9.6. 62390 Ravne na Koroškem

D.9.6.

D. 10. Slovenija 1992 ...

D.10.1. 2390 Ravne na Koroškem

D.10.1.

Šele 1. marca 1996 je direkcija pošt prilagodila sistem številčenja pošt tako, da je enostavno črtala vodilno številko 6, ki je predstavljala oznako Slovenije v skupni državi Jugoslaviji.

Žig D.10.1. je jugoslovanski 30 mm premera in z izklesano vodilno pošto številko "6"

D.10.2. 2390 Ravne na Koroškem

D.10.2.

Nadaljnje poslovenjanje poštних žigov je sredinsko poravnana številka. Zaradi izbrisane šestice je bilo potrebno na žigu D.10.2. pošto številko sredinsko poravnati glede na napis Ravne na Koroškem in datumsko vrstico.

Peter MOČNIK

ZNAMENITE OSEBE

NA MAKSIMUM KARTAH KOROŠKEGA FILATELISTIČNEGA DRUŠTVA, KI SO IZŠLE V ČASU MED MAKSI RAVNE 2014 IN MAKSI RAVNE 2018

Koroško filatelistično društvo (KFD) sodi glede na število doslej izdanega lastnega filatelističnega gradiva med zelo dejavna filatelistična društva v Sloveniji. Izdalo je že lepo število priložnostnih pisemskih ovojnic z dotiski, priložnostnih poštinih žigov, osebnih znamk in razglednic, ki služijo za izdelavo maksimum kart. V vsebinskem pogledu so izdaje izjemno raznovrstne, na njih so predstavljene znamenite osebe, zgodovinski dogodki, pomembne stavbe ali naravne znamenitosti, povezane s Koroško krajino.

Maksimum karte (MK) spadajo med novejšje filatelistično gradivo. Dejansko so to razglednice ali dopisnice z znamko in žigom na strani, kjer je slika, ki naj bi v kar največji meri posnemala vsebino izdane znamke. Znamka je prilepljena na slikovni strani tako, da ne prekriva pomembnih delov slike. Mednarodna filatelistična zveza (FIPA) je izdala natančna pravila za izdelavo MK – od oblike razglednice ali dopisnice, znamke do poštnega žiga. Načrtno zbiranje MK se

imenuje maksimafilija. Mnogi filatelisti kar sami sestavljajo svoje različice MK. Žigosajo jih razen z žigom prvega dne tudi s priložnostnimi žigi ali celo kar z dnevnimi žigi. Maksimafilija je na razstavah postala tudi tekmovalni razred, v katerem je celotna zgodba sestavljena samo iz MK.

K popularizaciji maksimafilije pri nas je gotovo prispevalo tudi KFD z organizacijo razstav MAKSI RAVNE, ki se vrstijo v štiriletnih razmikih od leta 2010 in so postale že tradicionalne. V času od druge razstave leta 2014 do zdajšnje je društvo pripravilo okoli 70 priložnostnih filatelističnih izdaj, od tega več kot 20 razglednic, namenjenih za izdelavo MK. Iznajdljivi zbiralci pa so lahko v tem obdobju s pomočjo izdanega filatelističnega gradiva KFD izdelali MK še iz drugih razglednic ali dopisnic – seveda po pravilih za njihovo izdelavo. V prispevku so opisane samo MK, ki jih je v tem obdobju izdalo KFD ob obletnicah rojstev znamenitih oseb, pomembnih za naše kraje.

VINKO MÖDERNDORFER (5. 4. 1894, Dole na Zilji–10. 9. 1958, Celje)

Politično angažiran in zelo zaveden slovenski pedagog, pisatelj, zbiralec narodnega gradiva in etnograf

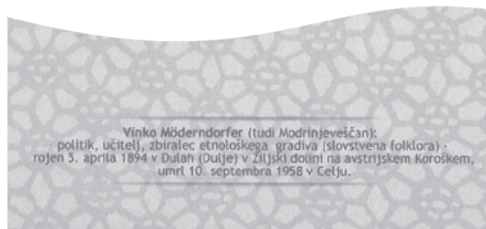
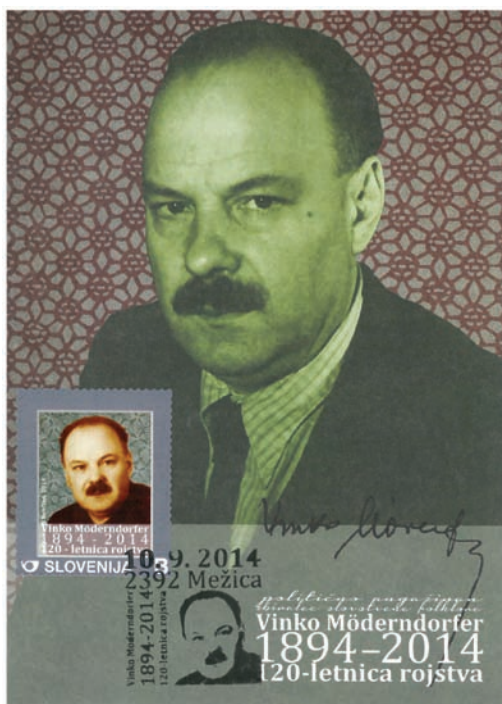
Otroštvo je preživel v Melvičah v Ziljski dolini, kjer se je rodil leta 1894

in tudi obiskoval ljudsko šolo. Nato je v Mariboru hodil na učiteljske, ki ga je

končal leta 1914. Med prvo svetovno vojno je bil avstrijski vojak, po njej pa Maistrov borec. Kot učitelj je služboval v različnih krajih, med drugim od 1921 do 1927 v Mežici, kjer se je politično angažiral kot eden od vodij socialnodemokratske stranke za Mežiško dolino. Izdal je brošuro *Boji in napredek mežiških rudarjev* (1926), s katero

si je nakopal precej težav. Zaslužen je za izgradnjo nove šole v Mežici (1926), ki je bila pred leti obnovljena in je temu kraju še danes v ponos. Med drugo svetovno vojno je bil kot aktivist OF zaprt in interniran v Italiji. Ko je Italija kapitulirala, se je pridružil partizanom, kar pa ga ni rešilo povojnih zaporov. Leta 1948 so ga aretirali in brez obsodbe za tri leta zaprli na zloglasnem Golem otoku. Po vrnitvi od tam je živel v Celju, kjer je izmučen in bolan preživel samo še šest let do smrti leta 1958.

Velik del življenja je posvetil zbiranju izročila o ljudskem zdravilstvu, šegah, navadah, verovanjih ter raziskovanju družbenega in političnega življenja prebivalcev na Koroškem. Gradivo je objavljeno v več knjigah, med njimi so *Koroške narodne pripovedke* (1946), *Verovanja, uvere in običaji Slovencev* (1946) ter *Ljudska medicina pri Slovencih* (1964).

Razglednica: KFD 103/2014, oblikovanje/CGP: Borut Bončina, 2014, izdala in založila: Občina Mežica.

Slikovna stran je poustvarjena po fotografiji Vinka Möderndorferja (v lasti družine Möderndorfer). Vzorec podlage je povzet po knjigi *Ljudska medicina med koroškimi Slovenci* (1926) avtorjev P. Koširja in V. Möderndorferja.

Osebná znamka: oblikovanje/CGP: Borut Bončina.

Priložnostni poštni žig: 10. 9. 2014 na pošti v Mežici, avtor Borut Bončina, izdelava: MK Studio d.o.o.

JANKO GAČNIK (12. 2. 1895, Gradec/Graz—4. 9. 1967, Maribor) 120-letnica rojstva

Koroški domoljub, borec in prosvetno-kulturni delavec

Rojen je bil kot nezakonski otrok leta 1895 v Gradcu (Graz). Mladost je preživel pri materinih starših v Libeličah in tam obiskoval ljudsko šolo. Nato je končal učiteljsiše v Mariboru, kjer je bil sošolec Vinka Möderndorferja. V prvi svetovni vojni se je boril na soški fronti, nato še v Romuniji. Takoj po vojni se je pridružil Maistrovim borcem za severno mejo, bil v bojih hudo ranjen v levo nogo in nato v ujetništvu v Celovcu. Zaradi poškodbe je za stalno ostal invalid. Po plebiscitu je skupaj s somišljeniki dosegel, da so v matično domovino vrnil vas Libeliče (1922), ki je bila po krivici dodeljena Avstriji. Od leta 1921 do 1951 je bil – s prekinitvijo od 1941 do 1945 – zelo prepoznaven učitelj v Guštanju, današnjih Ravnah na Koroškem. Z ženo Miro Gačnik (1903–1973), učiteljico, sta bila člana Sokola in kulturno-prosvetno vsestransko dejavna: kot glasbenika, pevca in režiserja dramskih del. V tem obdobju je objavil več

družbeno angažiranih člankov, predvsem na temo učiteljstva. Na začetku druge svetovne vojne je pobegnil v Ljubljano, od koder so ga zaradi sodelovanja z OF poslali v ujetništvo v Italijo. Po njeni kapitulaciji je postal učitelj prekomorskih partizanov, za katere je izdal edinstveno *Taboriščno čitanko* (1944). Po vojni se je z ženo vrnil v Guštanj. Oba sta se spet z vso močjo vključila v kulturno-prosvetno dejavnost. Kratek čas je bil upravnik na novo ustanovljenega dijaškega doma, nato pa ravnatelj osnovne šole. Med drugim je zaslužen za postavitev Malgajevega spomenika na Dobrihah (1947). Po upokojitvi leta 1951 se je z ženo preselil v Maribor, kjer je ostal družbeno dejaven. Napisal je nekaj zanimivih člankov z zgodovinsko tematiko, ki jih je objavljaval v raznih revijah, tudi v Koroškem fužinarju. Umrl je v Mariboru leta 1967, pokopan je v Libeličah.

Razglednica: KFD 114/2015, oblikovanje/CGP: Borut Bončina, 2014, izdala in založila: Občina Ravne na Koroškem.

Na slikovni strani je fotografija Janka Gačnika (hrani arhiv NUK LJ, Zbirka upodobitev znanih Slovencev) in arhitektonska risba severne fasade nekdanje osnovne šole Guštanj/Ravne pred prenovitvijo leta 2000, danes uprava Občine Ravne na Koroškem (hrani arhiv Občine Ravne na Koroškem, u. d. i. arhitekt Uroš Reiter).

Na pisni strani je fotografija upravnega odbora Sokolskega društva Guštanj leta 1932 (hrani arhiv KPM – Muzej Ravne).

Osebna znamka: oblikovanje/CGP: Borut Bončina.

Priložnostni poštni žig: 12. 2. 2015 na pošti na Ravnah na Koroškem, avtor Borut Bončina, izdelava: MK Studio d.o.o.

**BLAŽ MAVREL (2. 2. 1896, Gradišče pri Libeličah, zdaj v občini Suha /Neuhaus –18. 6. 1977, Strojna)
120-letnica rojstva**

Koroški bukovnik/pesnik

Rojen je bil leta 1896 v številčni družini v Gradišču pri Libeličah, zaselku v Avstriji, ki spada zdaj v občino Suha (Neuhaus). Družina se je preselila v Grablje (Grablach), od koder je dve leti hodil v utrakvistično šolo na Lokovici (Holmec). Med prvo svetovno vojno je bil dvakrat ranjen. Po vojni se je umaknil v samoto gozdov

na Strojni v Stankno bajto, kjer se mu je pridružila sestra Katarina. Brati se je naučil iz mohorjevsk, ki so ga spremljale iz očetove hiše. Bil je samotar, sam sebe je imenoval “koroški Krjavelj”. Sprva si je sposojal knjige v strojanskem župnišču, kasneje pa je ponje hodil z nahrbtnikom preko Šentanela in Prevalj v Študijsko knjižnico

na Ravnah. Umril je leta 1977 na Strojni.

Veliko se je naučil s prebiranjem knjižnih ocen v literarnih revijah, še več z branjem knjig domačih in tujih književnikov. Začel je zapisovati ljudske šege in navade, kasneje pa je pisal svoje prigodne, slavlilne, razpoloženske, ljubezenske, hudomušne in

domoljubne pesmi ter tako nadaljeval izročilo koroškega bukovništva. Objavljal jih je v različnih časopisih in revijah, izšle so tudi v štirih zbirkah: *Camarske pesmi* (1935), *Koroški ženitovanjski običaji in nove camarske pesmi* (1938), *Šopek s koroških bregov* (1971) ter *Gozd šumi v meni* (1977).

Razglednica: KFD 137/2016, oblikovanje/CGP: Borut Bončina, 2014–2016, tisk ZIP Center d.o.o. Založilec/izdajalec: Občina Prevalje, Občina Ravne na Koroškem in KOK.

Na slikovni strani je portret Blaža Mavrela (avtor Maks Dolinšek, hrani arhiv KOK).

Na pisni strani je fotografija Mavrelove domačije na Stankni na Strojni (avtor Milko Dolinšek, hrani arhiv KOK), rokopis levo je zaključni del pisma Blaža Mavrela z dne

3. junija 1946 dr. Francu Sušniku (hrani arhiv KOK). Monogram v desnem zgornjem vogalu je iz knjige *Šopek s koroških bregov*, 1971, str. 3 (avtor Adi Kolar).

Osebna znamka: oblikovanje/CGP: Borut Bončina.

Priložnostni poštni žig: 2. 2. 2016 na pošti na Prevaljah in na Ravnah na Koroškem, avtor Borut Bončina, izdelava: MK Studio d.o.o.

LJUBA PRENNER (19. 6. 1906, Fara pri Prevaljah–18. 9. 1977, Ljubljana) **110. obletnica rojstva**

Odvetnica, pripovednica, dramatičarka in publicistka

Na Prevaljah so ji po rojstvu leta 1906 pri krstu dali ime Amalija Marija, vendar se je že v mladosti preimenovala v Ljubo. S Prevalj se je s starši preselila v Ruše, kjer je začela obiskovati osnovno šolo, nato pa leta 1914 v Slovenj Gradec. Na to mesto je ostala navezana do konca življenja, čeprav je več časa preživela v drugih krajih: od Ptuja, Celja, kjer je končala nižjo gimnazijo, Beograda, kjer je obiskovala višjo gimnazijo, do Ljubljane. V slovenski prestolnici je maturirala leta 1930, se vpisala na tamkajšnjo pravno fakulteto in diplomirala leta 1936. Nato je tam delovala kot odvetnica – z izjemo prvih treh let po diplomi, ko je bila odvetniška priprav-nica v Slovenj Gradcu. Pri tem se je dobro znašla v svetu moških, saj se je že zgodaj začela oblačiti v moška oblačila. Zato so jo njeni najbližji klicali Puba. Njena drugačnost je zbujala pozornost pri ljudeh, kar je sploh ni motilo. Bila je dovolj pogumna, da je lahko ostala drugačna. Med drugo svetovno vojno je v Ljubljani sodelovala z OF in veliko

ljudem pomagala iz zaporov. Po vojni se je zamerila oblastem z branjenjem njihovih političnih nasprotnikov, zato so jo nekaj časa preganjali in jo celo obsodili na dve leti kazenskega taborišča za ženske. Onemogočili so ji odvetniško delo, s katerim je lahko ponovno začela šele leta 1954. Veliko časa je preživela pri družini prijateljev v Šmiklavžu pri Slovenj Gradcu. Umrla je leta 1977 v Ljubljani, pokopana pa je v družinskem grobu v Starem trgu pri Slovenj Gradcu.

Branje knjig jo je spremljalo od mladosti, zgodaj se je tudi lotila pisanja različnih besedil. Pisala je povesti, prva, z naslovom *Trojica*, je izšla leta 1929, romane, med njimi tudi prvi slovenski kriminalni roman *Neznani storilec* (1939), mladinsko prozo ter dramatiko – drame, komedije in en libreto. Leta 1939 je postala članica Društva slovenskih pisateljev, vendar so jo zaradi povojnih sporov z oblastmi leta 1947 izključili iz njega in jo ponovno sprejeli šele leta 1976.

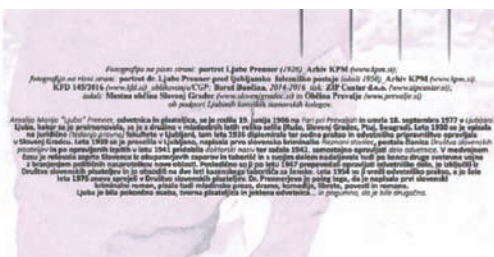
Razglednica: KFD 137/2016, oblikovanje/CGP: Borut Bončina, 2014–2016, tisk ZIP Center d.o.o. Izdali: Mestna občina Slovenj Gradec in Občina Prevalje ob podpori Ljubinih koroških stanovskih kolegov.

Na slikovni strani je portret dr. Ljube Prenner na ljubljanski železniški postaji okoli 1950 (hrani arhiv KPM Slovenj Gradec).

Na pisni strani je portret Ljube Prenner, 1926 (hrani arhiv KPM SG).

Osebna znamka: oblikovanje/CGP: Borut Bončina.

Priložnostni poštni žig: 23. 6. 2016 na pošti na Prevaljah in v Slovenj Gradcu, avtor Borut Bončina, izdelava: MK Studio d.o.o.

Prim. mag. Franc Verovnik, dr. med.

PRILOŽNOSTNI POŠTNI ŽIGI NA PODROČJU KOROŠKE V LETIH OD 2014 DO 2018

Na naslednjih straneh so prikazani priložnostni poštni žigi in žigi prvega dne ter spremljajoče filatelistične izdaje s področja Koroške za obdobje od 2014 do 2018. Do leta 2014 je bilo to področje opisano že v edicijah KFD in sicer Zborniku iz leta 1998, Katalogih razstav MAKSI RAVNE 2010 in 2014 ter v Filatelističnem zborniku XV/2006, ki ga je izdalo Filatelistično društvo Ljubljana. Vse edicije označene v katalogu z oznako in številčenjem KFD so člani KFD prejeli.

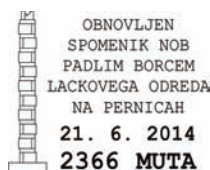
Na področju Koroške delujejo tri filatelistična društva in sicer: Filatelistično društvo Drava Vuzenica-Muta, Filatelistično društvo Slovenj Gradec in Koroško filatelistično društvo (KFD) iz Raven na Koroškem, ki mnogokrat pritegnejo razne organizatorje prireditev in lokalne skupnosti k sodelovanju in skupni promociji filatelije. Katalog je v pomoč pri popolnitvi zbirke priložnostnih poštних žigov s področja Koroške.

PP št. KFD98/2014
PK št. KFD99/2014

OPD PS št. 17/2014

PP FD DRAVA št. 36/2014

PP št. KFD101/2014

PP FD DRAVA št. 37/2014

PP FD DRAVA št. 38/2014

PP št. KFD102/2014
PK št. KFD103/2014

PP št. KFD104/2014
PK št. KFD105/2014

PP št. KFD106/2014
PK št. KFD107/2014

PP št. KFD108/2014
maksimum kartica

PP št. KFD109/2014
PK št. KFD110/2014

PP FD SG št. 1/2014

20 LET OBČINE MUTA

PP FD DRAVA št. 39/2014

PP št. KFD112/2014

PP št. KFD113/2015
maksimum kartica

PP št. KFD115/2015
PK št. KFD114/2015

dotisk na CD
FD DRAVA št. 40/2015

PP št. KFD116/2015
PK št. KFD117/2015

PP št. KFD118/2015

PP FD DRAVA št. 41/2015

2391 PREVALJE - 16. 5. 2015

PP št. KFD119/2015
PK št. KFD120/2015

PP št. KFD121/2015

celina PS-illustrirana dopisnica

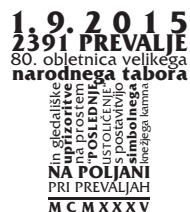
PP št. KFD123/2015
PK št. KFD122/2015

PP FD DRAVA št. 42/2015
PK FD DRAVA št. 43/2015

PP št. KFD125/2015
PK št. KFD124/2015

PP št. KFD126/2015
PK št. KFD127/2015

PP št. KFD128/2015
PK št. KFD129/2015

PP št. KFD130/2015

PK FD DRAVA št. 44/2015

PP št. KFD131/2015

PP št. KFD134/2015

ANTON REPNIK - 80 LET

23. 12. 2015 2366 MUTA

PP FD DRAVA št. 45/2015
PK FD DRAVA št. 46/2015

PP št. KFD132/2015

PP št. KFD133/2015

PP št. KFD135/2016
maksimum kartica

PP št. KFD136/2016
PK št. KFD137/2016

PP št. KFD136/2016
PK št. KFD137/2016

PP FD SG št. 1/2016

PP št. KFD138/2016

PP št. KFD139/2016
maksimum kartica

PP št. KFD140/2016

PP št. KFD144/2016
PK št. KFD145/2016

PP št. KFD144/2016
PK št. KFD145/2016

PP št. KFD141/2016
PK št. KFD142/2016

PP št. KFD143/2016

PP FD DRAVA št. 47/2016

PP FD DRAVA št. 47/2016

PP št. KFD146/2016
PK št. KFD147/2016

PP št. KFD148/2016

PP št. KFD149/2016
maksimum kartica

PP FD DRAVA št. 48/2016

PP FD DRAVA št. 49/2016

PK FD DRAVA št. 50/2016

PP št. KFD150/2016

2393 Črna na Koroškem
28. 1. 2017

PP št. KFD151/2017
maksimum kartica

PP št. KFD153/2017
PK št. KFD152/2017

OPD PS št. 8/2017
PP št. KFD154/2017
PK št. KFD155/2017

PP št. KFD156/2017

PP št. KFD157/2017

PP FD SG št. 1/2017

PP št. KFD158/2017

PK FD DRAVA št. 51/2017

PP št. KFD161/2017
PK št. KFD162/2017

PP št. KFD163/2017

PP št. KFD164/2017

PK FD DRAVA št. 52/2017

PP št. KFD165/2017

PK FD DRAVA št. 53/2017

PP št. KFD166/2017

PP FD DRAVA št. 54/2017
PP FD SG št. 2/2017
PP št. KFD167/2017

PP FD DRAVA št. 54/2017
PP FD SG št. 2/2017
PP št. KFD167/2017

PP FD DRAVA št. 54/2017
PP FD SG št. 2/2017
PP št. KFD167/2017

PP št. KFD168/2017

PK FD DRAVA št. 55/2017

dotisk na CP PS št. KFD170/2017
PP št. KFD171/2017
PK št. KFD172/2017

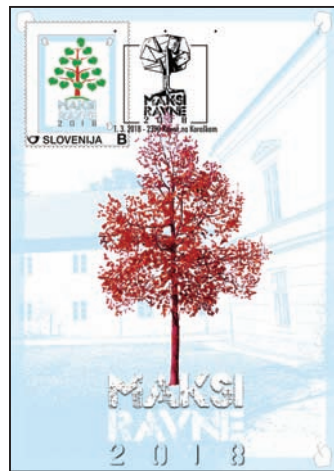
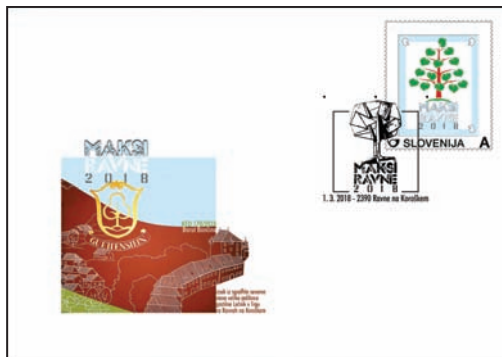

15. 3. 2018 - 2390 Ravne na Koroškem

PP št. KFD173/2017

Oznake: PP=priložnostno pismo, PK=priložnostna/spominska kartica, št.=številka, OPD=ovitek prvega dne.

Jože KEBER

NUFIRA d.o.o., 041 722 132, info@nufira.si, www.nufira.si

NUMIZMATIKA in FILATELIJA

Nudimo vam:

- evro kovance
- srebrnike in zlatnike
- znamke iz celega sveta
- material podjetja Leuchtturm
- odkup zbirk in posameznih kovancev

RAČUNALNIŠTVO

- razvoj celostnih programskih rešitev
- izgradnja, postavitve in vzdrževanje informacijskih sistemov
- postavitve videonadzornega sistema,
- dobava strojne opreme z vso potrebno licenčno programsko opremo
- izdelava spletnih strani z registracijo domene in nudenje domenskega prostora

NUFIRA

MAKSIMUM KARTA - KAKO IN KAJ - OSEBNO

Oblikovanje filatelističnih sklopov sem začel v ranih devetdesetih v okviru celovitega oblikovanja logotipov za nekaj javnih dogodkov, ko sva, tako investitor kot tudi sam, neizobražena ali bolje nepodučena, namesto klasičnih poštних kuvert uporabila amerikanke, prav isto tudi raztegnjene razglednice... Skratka, uporabna neuporabnost. Določeno tehnično tiskarsko znanje sem v vseh preteklih letih »srkal«^o od svoje sestre (grafične tehnice); pri filateliji pa mi je manjkalo še kar precej in prve usmeritve glede oblikovanja maksimum kart (v nadaljnjem MK) sem dobil leta 2005 od Jožeta Kebra pri pripravi filatelističnega sklopa Pošte Slovenije ob obeležitvi 60-letnice zadnjih bojev na območju Evrope, kjer je Občina Prevalje prisluhnila Koroškemu filatelističnemu društvu in poleg priložnostne poštnega ovojnice izdala tudi MK. Do leta 2010 sem oblikoval še nekaj filatelističnih sklopov, a je za MK zaradi skoraj 5X višje cene le-te v primerjavi z dotiskom na kuverto zmeraj zmanjkalo denarja. V letu 2010 pa je potekala dvojna obletnica (odprtje in zaprtje) Železotovarne Prevalje in sem v trenutnem preblisku sklenil samostojno izdati filatelističen sklop, sestavljen iz dveh osebnih znamk, dveh dotiskov na kuverto, dveh priložnostnih poštних žigov in dveh MK. Ni jih bilo malo, ki so se ideji odkrito podsmihali. Moralno in s koristnimi nasveti me je takrat podprl Peter Močnik, odlikovan koroški filatelista, do takrat moj občasen sodelavec pri najrazličnejših izvedbah oprem najrazličnejših arhitekturnih in urbani-

stičnih projektov. Celotno zadevo sem »nekako izpeljal«^o na pozitivni ničli in tistikrat začel aktivno razmišljati o oblikovanju filatelističnih sklopov, zahtevnostih različnih tehnik tiskanja ter o uporabljenih materialih ob istočasnem iskanju ravnovesja med kvaliteto in stroškovnikom. Zmeraj namreč ob vsakem filatelističnem sklopu oblikujem tudi MK in do januarja 2018 sem jih oblikoval več kot šestdeset, stiskanih jih je bilo točno petdeset, od česar 3/5 pod oznako KFD. Neizdane pa so ostale tvorne tvarine, shranjene globoko v digitalnem svetu računalniških spominov, ki mi velikokrat pomagajo reševati neke nove naloge.

In iskanje ideala se nadaljuje... Idealna MK je (vsaj) v teoriji razglednica, tiskana v visoki nakladi (vsaj 1.000 izvodov), ki je javno kupljiva, kateri lahko bolj ali manj enostavno najdemo motivno slično priložnostno ali redno poštno znamko ter ustrezen priložnosten ali redni poštni žig. Zveni enostavno, a... Idealna MK je več kot ne utvara, saj so skoraj vse turistične ali slične razglednice, razen res redkih izjem, na risni (zunanji) strani plastificirane in kot takšne »pravi strup«^o za (z)mazljivost poštnega žiga. V Sloveniji so, žal, kovinski zgolj redni/dnevni poštni žigi ter »pisarniški«^o priložnostni poštni žigi, s katerimi Pošta Slovenije opremlja svoje ovitke prvega dne. Oni »drugi«^o prvodnevni priložnostni poštni žigi, dosegljivi na pristojnih poštah, pa so plastični in njih črnilo je bolj ali manj zdrizasto in za povrh še relativno počasi sušeče... In kaj potem? Prav takšne

uporabljamo tudi filatelistična društva ob izdajah lastnih priložnostnih filatelističnih sklopov.

Prav zaradi raznolike zmazljivosti odtisa žigov na MK je potrebno vsakič in vedno znova v tiskarnah iskati najprimernejši papir – in zvrsti papirja je na svetu ogromno. Pa vendar tudi »slabak« zmazljivost odtisa ni edini izbirnik papirja. Upoštevati je potrebno tudi različno kemično sestavo papirjev, zaradi katere se lahko ob tisku zamišljen kontrast in barvna živost izdelka korenito spremeni v »crkovino« in idealna enkratnost izgleda na računalniškem zaslonu kar naenkrat ne preživi kemične združitve vseh štirih barv in papirja v drobovju tiskarskih strojev. V zadnjih letih prav zaradi različnosti motivov in njih barv ter kontrastov in zaradi pozitivnih izkušenj »kolobarim« med znamkami Arcoset, Artist in Bulk. Pomislekov glede teže/gramaže papirja že dolgo ni več - običal sem pri 300gr/m², saj takšna teža omogoča uporabo tako v klasičnem štiribarvnem tisku kot v digitalnem tisku.

In že smo pri naslednjem vprašanju – izbiri načina tiska. Sam prisegam na izključnost klasičnega tiska, saj je zmožnost vpojnosti žigosne tinte na risni površini MK pri izbiri iste vrste papirja bistveno večje/hitrejše kot pa pri digitalnem tisku, kjer je stiskana površina skoraj idealno zaprta. Ima pa digitalni tisk prednost pred klasičnim tiskom v minimalnem odstopanju stiskane barvne lestvice in kontrasta odtisa glede na izdelane predloge. Kot estetik sicer zmeraj trpim, ko kemija tiskarskega procesa opravi svoje in izdelek ni čisti klon digitalnega sveta; a kot praktik nikoli ne zanemarim najpomembnejšega namena MK in sicer zmožnosti

kvalitetnega vpoja žigosne tinte in stvaritve nove pridobitve filatelistične zbirke. Dejstvo je, da se lahko kvaliteta odtisa pri klasičnem tisku regulira z dodajanjem/odvzemanjem posamezne barve skozi poizkusne tiske, a to je seveda odvisno od naklade. Le-ta v moji praksi variira med 40 in 10.000 izvodi oz. med 7 in 1667 tiskarskimi polami; a običajno znaša naklada med 250 in 300 MK. In vendar, ko gre za butične izdaje, brez kanca slabe vesti uporabim digitalni tisk, saj omogoča zdržnostno ekonomijo. Ker znaša razmerje cene tiska posameznega kosa priložnostne pisemske ovojnice napram MK cca 1:4, je treba biti včasih dober trgovec ob prepričevanju naročnikov, da bi bila tudi MK primeren člen celotnega filatelističnega sklopa. Iz te zagate nas velikokrat rešuje življenjsko dejstvo, da ima laična javnost napram dotiskom na kuvertah skoraj vedno rajši barvne sličice, kar razglednice in MK brez primere so.

Na ceno tiska pa ne vpliva zgolj izbira načina tiska in izbira papirja, ampak tudi izbrana velikost MK. Sprva sem uporabljal istovetno velikost, kot jo imajo standardna pisma, in to je format C5 (162 mm × 114 mm). Ne glede na izbrani format in izbrani način tiska v tiskarnah potrebujejo za potrebe normalnega premikanja tiskarske pole skozi tiskarski stroj nekaj dodatnega prostora, t.i.«mesa» okoli končnega/obrezanega formata MK. Običajno predstavlja ta distanca vsaj 7,5 mm na vseh straneh MK. Ta dodatna površina omogoča tudi kvalitativen razrez MK na izbrano velikost. Istočasno mi je standardni format včasih, ko sem želel poslati kakšno popolnoma opremljeno starejšo MK preko pošte komu v dar,

povzročal težave, saj takšne MK nika-
kor nisem mogel stlačiti v standardno
kuverto in sem bil prisiljen takšno
pošiljko frankirati z večjo nominalo.
Vse to in dejstvo, da je pri standardnem
formatu MK na tiskarsko polo B3
možno umestiti zgolj 4 MK, me je spod-
budilo, da sem skupaj s tehnologi v
tiskarni staknil glave in rešitev je bilo
zmanjšanje končnega formata za 5%, na
155 mm × 110 mm. Rezultat je bila
zmožnost postavitve 6 MK na eno
tiskarsko polo ter istočasno zmanjšanje
količine papirja za polovico, kar je
vplivalo tudi na končno ceno posamezne
MK. Istočasno so bile odpravljene tudi
nevšečnosti ob pošiljanju MK v
standardnih kuvertah.

A vse to so zgolj tehnikaliije, saj tako
laična kot profesionalna javnost skoraj
izključno išče ugodje v motivu MK in
usklajenosti le-tega s temi, uporab-
ljenimi na poštnem žigom in na poštni
znamki. In motivov je nebroj, kot tudi
najrazličnejših zgodovinskih in življe-
njskih dogodkov, stvaritev in naravnih
dejev.

Prav poseben izziv pa predstavlja
iskanje motivov za malodane abstraktne
dogodke, kot je MAKSI RAVNE -
kvadrientalna meddruštvena filateli-
stična razstava razglednic in maksimum
kart. Pri takšnem dogodku lahko
zastavimo iskanje motivov bodisi z
direktnim povzemanjem zgodovinskih
artefaktov iz filatelističnega sveta ali pa
pristopimo odprto, a konceptno. Izbira
je v biti zadeva organizacijskega odbora
sklopa, a v končnem tudi čisto intimna
odločitev oblikovalca celostne podobe.
A tudi takšna osebnostna izbira lahko
temelji bodisi na enem, izbranem,
materialnem izdelku/stvaritvi ali pa na
splošnem, a značilnem motivu, ki se

večplastno pojavlja na območju kraja
razstave. Sam ne glede na (z)možnost
izbora/izbire vselej iščem poklon kraju
dogajanja (*genius loci*).

Za potrebe celostnega izgleda priredit-
ve MAKSI RAVNE 2014 in tudi risne
strani MK sem kot **enovit motiv** izbral
celostenski mozaik, ki krasi zgornji del
severnega dela stavbe DTK (Dom
telesne kulture), ki stoji na planoti
Ravne v neposredni bližini Koroške
osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika na
Ravnah na Koroškem, ki v Grajskem
razstavišču tradicionalno gosti pričujo-
čo razstavo. Mozaik je pretežno v zlato-
rumeno-okrastih barvah in prikazuje
poletno mladost in povezanost tradicije
železarstva in ustvarjanja, kjer nasme-
jano sonce prepenja skoraj dve tretjini
ozadja mozaika. Mozaik DTK-ja je znan
širok Koroške, saj so v to stavbo na ure
plavanja in telovadbe zahajale cele
generacije osnovno in srednješolcev, ter
seveda premnogi občani Mežiške doline
in širše. Vodoraven motiv MK obkroža
tenak rob rdečkasto-rjave barve, v
katerega simetralo spodnjega roba je v
smeri težišča vstavljen barvni znak
prireditve. Na pisni strani MK sem v
zgornjem desnem vogalu v načinu
»sepia« umestil nazobčano fotografijo
stavbe DTK, levo polovico pa prekriva
vodni tisk znaka prireditve v sprani
obliki. Izrez iz levega zgornjega dela
mozaika (sonce) sem uporabil kot
ilustracijo na dveh dotiskih na
priložnostno poštno ovojnico ter kot del
plakete dodatne osebne poštno znamke;
izrez iz spodnjega levega dela (trije
otroci v igri z žogo, s spuščanjem zmaja
in makete jadralnega letala) pa za
plaketo osebne poštno znamke. Očišč-
eni del iz osredja mozaika (odrasla oseba
in otrok telovadita z iztegnjenima

rokama) sem uporabil za osrednji element obeh priložnostnih poštних žigov. Na ta način je bil mozaik po eni strani predstavljen integralno, po drugi strani pa so izseki/fragmenti služili za opremljanje celotnega filatelističnega sklopa, ne da bi se po nepotrebnem podvajali ali da bi jih s pomočjo digitalne tehnike potvarjali ali poustvarjali. Pri uporabi artefaktov ne smemo nikoli pozabiti, da imajo vse te stvaritve svoje ustvarjalce in da moramo biti do njih in njihovih stvaritev prvenstveno spoštljivi in ponižni.

MAKSI RAVNE 2018 poteka po letu, v katerem so Ravne na Koroškem obhajale 700-letnico pridobitve sodnih pravic, 65-letnico pridobitve mestnih pravic in 65-letnico preimenovanja. Drevo predstavlja, skozi celotno znano zgodovino, osrednji element ravskega grba in v mestni inačici, ki je bila že večkrat prenovljena, je to drevo konkretizirano - lipa (*Tilia cordata*). Na Ravnah najdemo lipe obeležene na različne načine - kot naravne vrednote ali umetniške stvaritve. Za risno stran MK sem izbral pogled na jugovzhodni vogal dvorca Ravne, ob čigar prenovitvi so pred dobrim ducatom let zasadili tudi nekaj lip. Ta pogled sem izbral zaradi njegove spregledanosti. Fotografija je tonsko obdelana v sinjebelem stilu »stamp« in v osredju navpično zastavljenega motiva izstopa rdeče tonirana mlada lipa, umeščena na vrhu letošnje variacije logotipa MAKSI RAVNE. Motiv je obrobljen s tanjšo sinjo pasico, in v tri vogale (v smeri ure) so umeščeni trije stilizirani lipovi listi kot znanilci 3. izvedbe razstave. V desnem zgornjem vogalu travnato zelene pisne strani kraljuje faksimila pečatnika tržnega magistrata Guttenstein iz konca 16.

stoletja. V levem zgornjem in robnem delu so navedeni podatki o motivu ter podatki o tiskovini. Obe barvi (zelena, sinja) sta svobodno povzeti iz mestne zastave. Motiv lipe z rdečim stebлом in rdečimi vejami je ponovljen tudi na plaketi osebne poštne znamke in je povzet iz elaborata za prenovu mestnih atributov, s katerim sva s kolegom Petrom Močnikom sodelovala na javnem anonimnem natečaju... Neuspešno. Na plaketi dodatne osebne poštne znamke najdemo pokonci postavljen lipov list, ki stilizira drevo. Na ilustraciji poštne celine sem obris drevesa sestavljal iz zeleno koloriranega kozmograma Marka Pogačnika, vklesanega v steno pri gradu Ravne, ki stilizira drevesno krošnjo ter treh navpično nanizanih točk kot simbolov debla. Ilustracijo otvoritvene priložnostne poštne ovojnice zaznamuje izsek iz stenske praskanke (sgraffita), ki krasi severno steno velike jedilnice gostilne Lečnik v ravskelem trgu; zatvoritvene priložnostne poštne ovojnice pa v simbolno krošnjo spojen venček treh lipovih listov. Osredje priložnostnega poštnega žiga odprtja krasi stilizirano drevo iz skulpture vhodnega portala OŠ Prežihovega Voranca na Čečovju, osredje priložnostnega poštnega žiga zaprtja pa črtni obris lipovega lista.

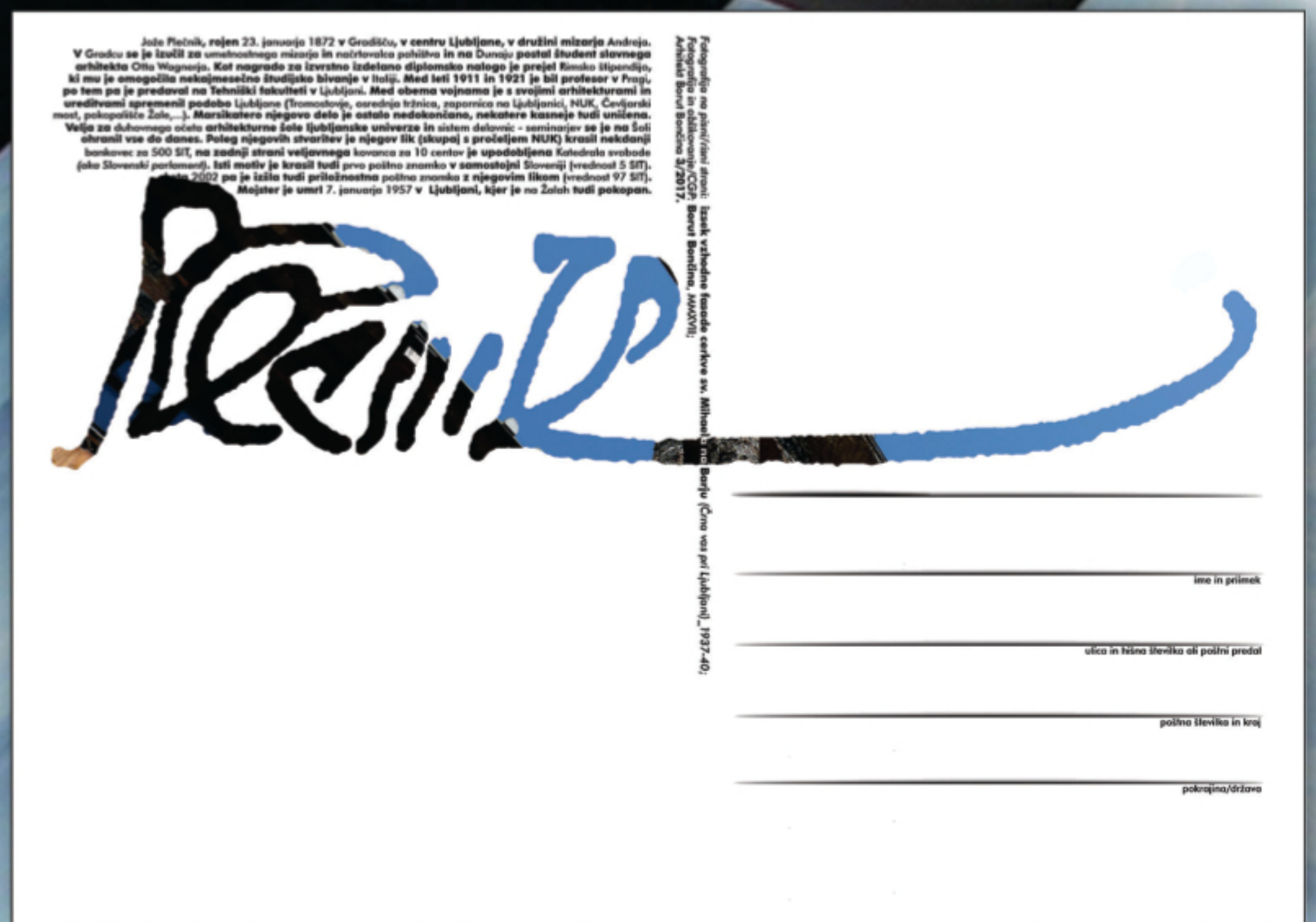
Pri obeh filatelističnih sklopih zadnjih dveh razstav MAKSI RAVNE sem sledil lastni poti ideala trojnega ujemanja tako pri MK kot tudi priložnostni poštni ovojnicah in abstraktnosti dogodka pripeljal motive, povzete iz najožjega območja prireditve, mesta Ravne na Koroškem: Misli lokalno, delaj globalno - to je zgodba o »mojih« MK – KAKO IN KAJ.

Borut Bončina

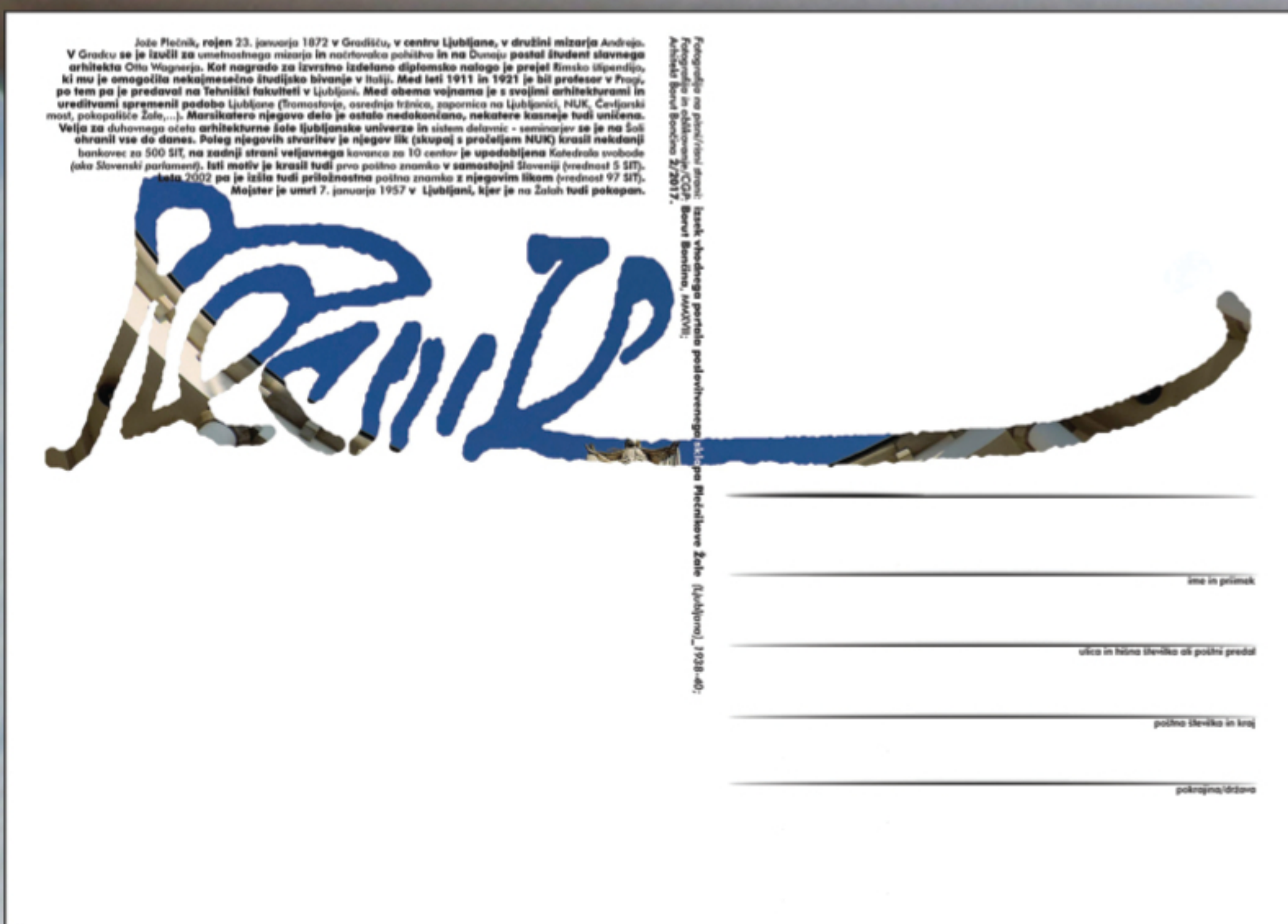
celostne grafične rešitve

OBLIKOVANJE

urbana oprema
ARHITEKTURA
arhitektborutbončinas.p.
interierji in eksterierji
URBANIZEM

prostorsko načrtovanje

Vse slovenske znamke iz leta 2017 na enem mestu!

Obiščite Deželo
znamk na
www.dezelaznamk.si

VABLJENI K NAROČILU LETNE MAPE ZNAMK 2017

Letna mapa 2017 vsebuje vse redne in priložnostne poštne znamke, izdane v letu 2017. Mapa je lahko odlično darilo, nepogrešljiva pa je za tiste zbiratelje, ki hranijo celotne letnike znamk. Mapa ne vsebuje zvežčkov, doplačilnic in malih pol.

Naročila

Po pošti: Pošta Slovenije d.o.o., Področje prodaje in razvoja,
Oddelek tržnega komuniciranja in filatelije,
2500 Maribor, Slovenija

Po e-pošti: darko.loncaric@posta.si

Po telefonu: 02 449 2248

Na spletu: www.dezelaznamk.si

 Pošta Slovenije

Zanesljivo z vami!